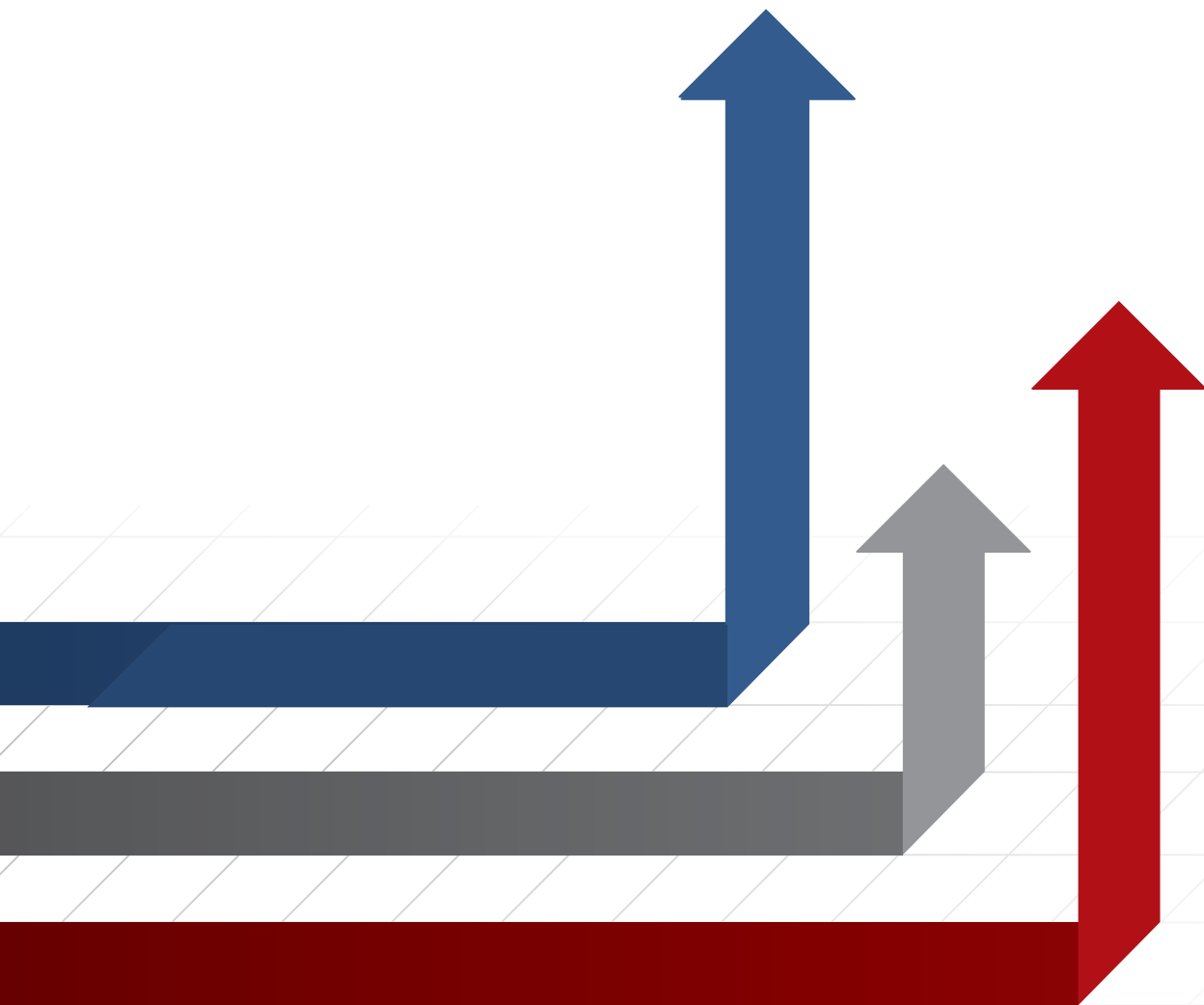

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2020

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΙΑ ΤΟ 2020

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Μήνυμα Υπουργού Οικονομικών	5
B. Στρατηγικός Σχεδιασμός Υπουργείου	7
Γ. Δράσεις και εξελίξεις κατά το 2020 που σχετίζονται με τις Στρατηγικές Επιδιώξεις του Υπουργείου Οικονομικών	8
Στρατηγική Επιδίωξη 1: «Διασφάλιση μακροοικονομικής σταθερότητας και βιώσιμης ανάπτυξης»	8
I. Μακροοικονομικές εξελίξεις	8
II. Δράσεις για διεύρυνση παραγωγικής βάσης	10
Στρατηγική Επιδίωξη 2: «Διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών»	12
I. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις	12
II. Δημόσιονομικοί Στόχοι	12
III. Δημόσια Οικονομικά 2020 - Γενική Κυβέρνηση	13
IV. Δράσεις Δημοσιονομικής Πολιτικής	15
Στρατηγική Επιδίωξη 3: «Ορθολογική διαχείριση των οικονομικών υποχρεώσεων του Δημοσίου»	17
Διαχείριση του Δημοσίου Χρέους	17
Στρατηγική Επιδίωξη 4: «Διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας»	20
I. Χρηματοπιστωτικός Τομέας	20
II. Προστασία Δανειοληπτών	23
III. Κεφαλαιαγορά	24
IV. Ασφαλιστικός Τομέας	24
V. Χρηματοδότηση από Διεθνείς Χρηματοδοτικούς Οργανισμούς	24
VI. Επενδυτικό Ταμείο – Equity Fund	26
Στρατηγική Επιδίωξη 5: «Αποδοτικός Δημόσιος Τομέας»	27
I. Εξυπηρέτηση του Πολίτη και των Επιχειρήσεων	27
II. Ενέργειες για τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Υπηρεσίας	32
Στρατηγική Επιδίωξη 6: «Ορθολογική διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων και της κινητής και ακίνητης περιουσίας του κράτους»	37
I. Διαχείριση ανθρωπίνων πόρων	37
II. Διαχείριση κρατικής περιουσίας	37
Στρατηγική Επιδίωξη 7: «Δίκαιη κατανομή φορολογικών βαρών στηρίζοντας την ανάπτυξη και την απασχόληση»	38
I. Ενοποίηση Φορολογικών Αρχών	38
II. Εκσυγχρονισμός/Εναρμόνιση Φορολογικού Πλαισίου	38
III. Φορολογικά κίνητρα	39
IV. Διεθνή φορολογικά θέματα	39
V. Συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας	40
VI. Δράσεις για την βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης	40
Δ. Χρήσιμες Πηγές Πληροφόρησης	42
Αναλυτικά αποτελέσματα εσόδων των Τμημάτων Φορολογίας και Τελωνείων	43

A. ΜΗΝΥΜΑ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Φίλες και φίλοι,

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετώ την Ετήσια Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών για το 2020. Μια χρονιά που παρουσίασε ιδιαίτερες προκλήσεις σε όλα τα επίπεδα, αφού η Κύπρος αντιμετώπισε μια απρόσμενη, εξωγενούς, και μεγάλων διαστάσεων υγειονομική κρίση. Μια κρίση διαφορετική από όλες τις άλλες που είχαμε μέχρι τότε βιώσει, που η ίδια η Παγκόσμια Τράπεζα χαρακτήρισε ως τη μεγαλύτερη παγκόσμια ύφεση από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Οι προκλήσεις για τη διαχείριση της πανδημίας ήταν και παραμένουν μεγάλες. Οι συνέπειες στην οικονομία μας ήταν σημαντικές, αλλά μέσα από στοχευμένα μέτρα και ολοκληρωμένα προγράμματα στήριξης καταφέραμε να μετριάσουμε τις επιπτώσεις στον ελάχιστο δυνατό βαθμό.

Το 2020 η συρρίκνωση του ΑΕΠ ήταν της τάξης του 5,1%, σημαντικά μικρότερη από τις όποιες προβλέψεις είχαν γίνει κατά τη διάρκεια του έτους και σημαντικά μικρότερη συγκριτικά με το σύνολο της Ευρωζώνης (-6,8 %) αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (-6,4%). Η ανεργία στο τέλος του 2020 περιορίστηκε στο 7,6% παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 0,5% μόνο, σε σχέση με το 2019, πράγμα που υποδηλώνει ότι τα μέτρα που πάρθηκαν για αντιμετώπιση της ανεργίας ήταν αποτελεσματικά.

Η συνολική διακοπή της λειτουργίας της οικονομίας, επιβλήθηκε δια νόμου, και όχι ως αποτέλεσμα των συνθηκών της ίδιας της αγοράς. Η έκβαση αυτής της οικονομικής κρίσης, καθορίζεται από παραμέτρους των θεμάτων υγείας και όχι από οικονομικά δεδομένα, κάτι που της προσδίδει μεγαλύτερη αβεβαιότητα. Σε αυτά τα δεδομένα πρέπει να προσαρμοζόμαστε με ευελιξία. Ο μέχρι σήμερα εμβολιασμός μεγάλου ποσοστού του πληθυσμού δίνει τη δυνατότητα επιστροφής σε μια νέα κανονικότητα.

Όσον αφορά τη δημοσιονομική πολιτική, η κυβέρνηση λειτούργησε ως αυτόματος σταθεροποιητής, που στην περίπτωση απότομης καθοδικής διακύμανσης στον οικονομικό κύκλο σταθεροποιεί το επίπεδο της συνολικής ζήτησης μέσω της διατήρησης του εισοδήματος των ατόμων που πλήττονται, διατηρώντας και τη σχέση εργασίας μεταξύ εργαζόμενου και εργοδότη για να μην απαξιωθεί το ανθρώπινο δυναμικό μέσω της ανεργίας.

Σε επίπεδο νομισματικής πολιτικής, οι παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ήταν ιδιαίτερα καταλυτικές μέσω των ειδικών ρυθμίσεων που μεταφράστηκαν σε πολιτικές όπως για παράδειγμα η αναστολή δόσεων και προσωρινές χαλαρώσεις στην κεφαλαιουχική επάρκεια.

Οι εξελίξεις στο χρηματοπιστωτικό τομέα το 2020 συνεχίστηκαν με περαιτέρω αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος και εντατικοποιημένες προσπάθειες μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων (ΜΕΧ), με την περαιτέρω προώθηση σειράς νομοθετικών μέτρων για την ενίσχυση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου που διέπει τη διαχείρισή τους, τις πωλήσεις ΜΕΧ και τις προσπάθειες απομόχλευσης των τραπεζικών ισολογισμών, καθώς και την υλοποίηση του Σχεδίου «Εστία», που αφορά την προστασία της πρώτης κατοικίας των δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αποπληρωμή των δανείων τους.

Στόχος μας η πλήρης αξιοποίηση όλων των ευρωπαϊκών εργαλείων αντιμετώπισης της κρίσης. Τα Ευρωπαϊκά κονδύλια τα αποπληρώνουμε είτε υπό τη μορφή συνεισφορών (όπως το Ταμείο Ανάκαμψης) είτε σε αποπληρωμές δανείων (όπως το SURE). Όσον αφορά την απορροφητικότητα από το Ταμείο Ανάκαμψης, θα εξαρτηθεί και από την πολιτική διάθεση ψήφισης και εφαρμογής των δομικών μεταρρυθμίσεων που θα το συνοδεύουν ως προϋποθέσεις για την εκταμίευση. Σε αντίθετη περίπτωση, απλά θα συνεισφέρουμε χωρίς να αντλήσουμε τα απαραίτητα κονδύλια.

Όλα τα πιο πάνω συνιστούν δράσεις που αποσκοπούν σε μια ισόρροπη ανάπτυξη, αποφεύγοντας πρόσθετες επιβαρύνσεις σε βάρος του φορολογούμενου πολίτη. Παράλληλα, προωθείται ένα νέο φορολογικό

σύστημα με περιβαλλοντικό προσανατολισμό, μια δηλαδή δημοσιονομικά ουδέτερη πράσινη φορολογική μεταρρύθμιση, μετατοπίζοντας τις φορολογικές επιβαρύνσεις σε ρυπογόνες δραστηριότητες, με τα έσοδα που θα προκύπτουν να επιστρέφονται στον πολίτη μέσω της μείωσης της φορολογικής επιβάρυνσης στην απασχόληση. Έχουμε δρομολογήσει τη μεταρρύθμιση του φόρου χαρτοσήμων ενώ προωθείται συστηματικά η φορολογική συμμόρφωση.

Η πρόωθη μεταρρυθμίσεων στις δομές και διαδικασίες του κράτους και της οικονομίας παραμένει για μας ύψιστη προτεραιότητα και ως εκ τούτου ως Υπουργείο Οικονομικών συνεχίζουμε με τις προσπάθειες για την μεταρρύθμιση στη δημόσια υπηρεσία, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη διατήρηση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις, τη δημιουργία μιας ενιαίας εποπτικής αρχής για ασφάλειες και ταμεία ηρωοίας, τη μετεξέλιξη της ΚΕΔΙΠΕΣ σε Εθνική Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (National Asset Management Company), τη σύσταση ενός ταμείου μετοχικού κεφαλαίου για χρηματοδότηση νεοφυών και καινοτόμων επιχειρήσεων, την αναζωογόνηση της Παλιάς Λευκωσίας και την ετοιμασία ενός σύγχρονου Περί Εταιρειών νόμου. Ταυτόχρονα, προχωρούμε με το καταρτισμό του πλαισίου διαχείρισης των μελλοντικών εσόδων από το φυσικό αέριο μέσα από την ψήφιση του νομοθετικού πλαισίου για το Εθνικό Ταμείο Επενδύσεων, τη διαφοροποίηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος στο Χρηματιστήριο και την πρόωθη και την αξιοποίηση της κρατικής περιουσίας στην περιοχή του Τροόδου.

Φίλες και φίλοι,

Οι προκλήσεις για τη διαχείριση της πανδημίας είναι ακόμη μπροστά μας και είναι μεγάλες, τα προβλήματα στην αγορά είναι υπαρκτά. Υπάρχει ακόμη αβεβαιότητα τόσο στον καθοριστικό για την οικονομία ρυθμό των εμβολιασμών αλλά και στη διακύμανση της πανδημίας.

Είμαι αισιόδοξος ότι συλλογικά, με σκληρή δουλειά αλλά και με πνεύμα συναίνεσης, θα δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις και συνθήκες για μια ισχυρή ανάκαμψη την επόμενη χρονιά, αλλά και για μια υγιή οικονομία μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

Κωνσταντίνος Πετρίδης

Υπουργός Οικονομικών

Β. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Διαχείρισης των Δημοσίων Οικονομικών, το Υπουργείο Οικονομικών κατάρτισε Στρατηγικό Σχέδιο το οποίο συνοδεύει τον Προϋπολογισμό στη νέα του μορφή, στη βάση δραστηριοτήτων. Η Ετήσια Έκθεση συμβαδίζει και αντανακλά το περιεχόμενο του Στρατηγικού Σχεδίου και έχει προσαρμοστεί για να προσφέρει έναν απολογισμό των ενεργειών του Υπουργείου ως προς την επίτευξη των **Στρατηγικών Επιδιώξεών** του, όπως αυτές περιλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο 2021-2023 και παρατίθενται πιο κάτω:

- ▶ Στρατηγική Επιδίωξη 1: Διασφάλιση μακροοικονομικής σταθερότητας και βιώσιμης ανάπτυξης.
- ▶ Στρατηγική Επιδίωξη 2: Διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.
- ▶ Στρατηγική Επιδίωξη 3: Ορθολογική διαχείριση των οικονομικών υποχρεώσεων του Δημοσίου.
- ▶ Στρατηγική Επιδίωξη 4: Διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας.
- ▶ Στρατηγική Επιδίωξη 5: Αποδοτικός δημόσιος τομέας.
- ▶ Στρατηγική Επιδίωξη 6: Ορθολογική διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων και της κινητής και ακίνητης περιουσίας του κράτους.
- ▶ Στρατηγική Επιδίωξη 7: Δίκαιη κατανομή φορολογικών βαρών στηρίζοντας την ανάπτυξη και την απασχόληση.

---

¹ Το Στρατηγικό Σχέδιο για το 2021-2023 βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών <http://mof.gov.cy>

Γ. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 2020 ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

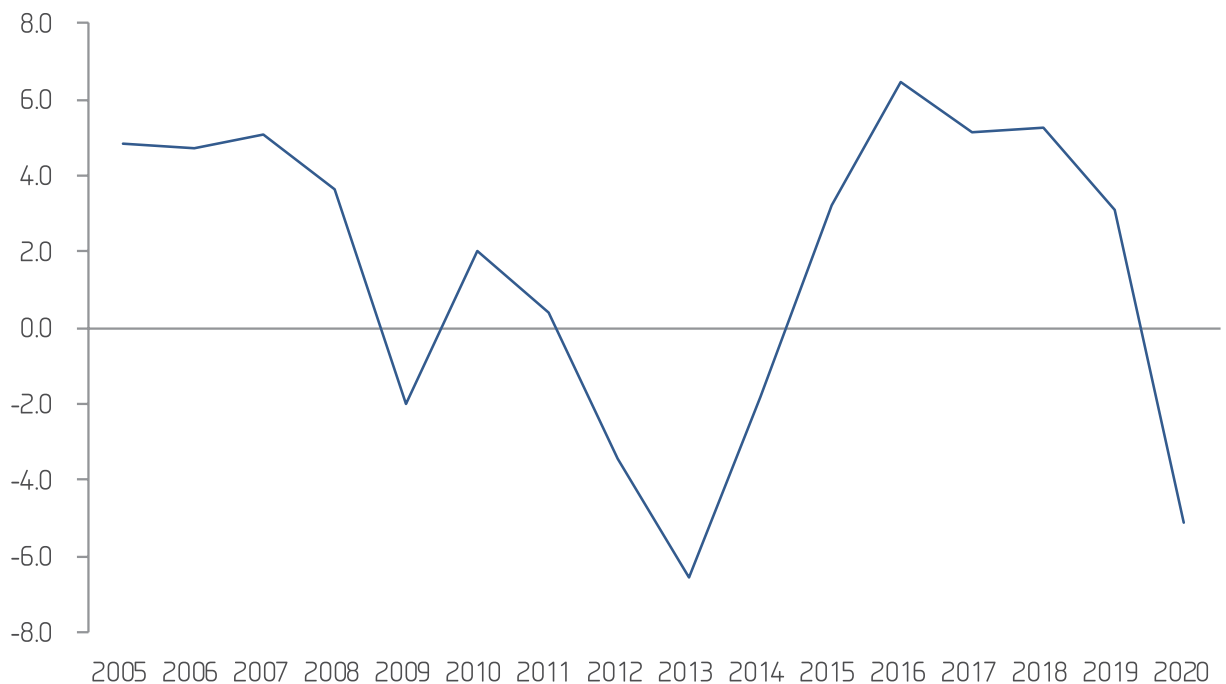
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 1: «ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

Ι. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Μια άνευ προηγουμένου νέα πρόκληση αποτελεί η κρίση που προκλήθηκε από την πανδημία του κορωνοϊού. Η αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων που η πανδημία αυτή έχει επιφέρει πέραν των υγειονομικών και στην κυπριακή οικονομία, όπως και στις οικονομίες της Ε.Ε. αλλά και διεθνώς, λόγω των περιοριστικών μέτρων που επιβεβλημένα έχουν ληφθεί, επηρεάζουν σημαντικά τις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προοπτικές και προτεραιότητες της οικονομίας. Η κυβέρνηση έχει λάβει σειρά μέτρων για στήριξη του συστήματος υγείας, των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, του εισοδήματος των εργαζομένων και διατήρηση θέσεων εργασίας, καθώς και των επιχειρήσεων και των αυτοεργοδοτούμενων που πλήγηκαν από την πρωτοφανή αυτή κρίση, μέσω της ενίσχυσης της ρευστότητας τους και της τόνωσης της κατανάλωσης, αλλά και της στήριξης συγκεκριμένων τομέων που έχουν πληγεί ιδιαίτερα.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας το 2020 ανήλθε στο -5,1% (παρουσιάζεται διαχρονικά πιο κάτω).

Διάγραμμα 1: Ρυθμός Ανάπτυξης ΑΕΠ (%)

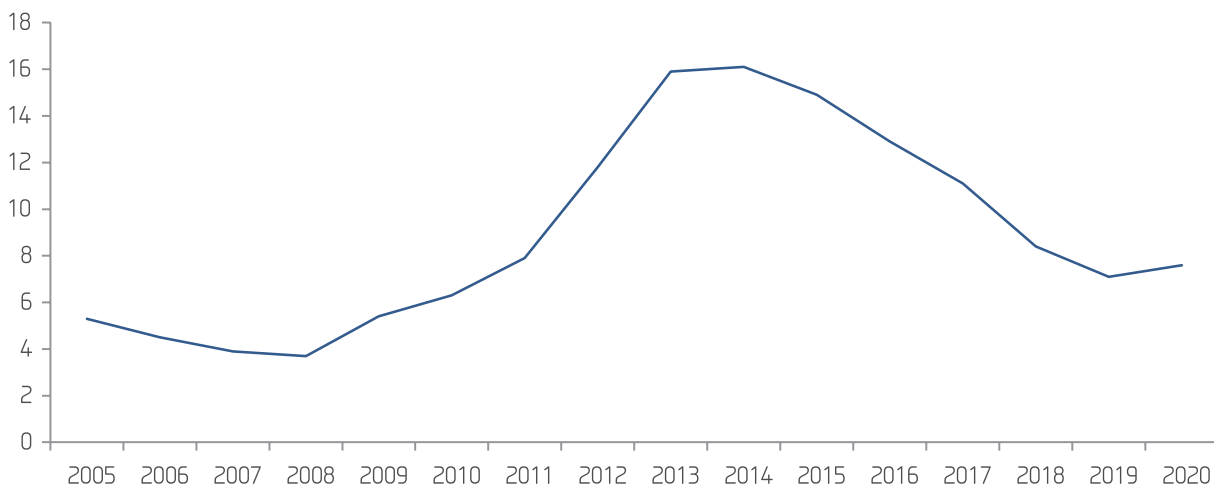
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Από πλευράς δαπανών, η μείωση του ρυθμού ανάπτυξης οφείλεται σε όλες τις κατηγορίες αλλά ιδιαίτερα στην εξωτερική ζήτηση. Από τομεακής πλευράς, ο αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ οφείλεται κυρίως στους τομείς: "Ξενοδοχεία και Εστιατόρια", "Μεταποίηση", "Μεταφορές, Αποθήκευση και Επικοινωνίες", "Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Επισκευή μηχανοκινήτων οχημάτων", "Τέχνες, Διασκέδαση και Ψυχαγωγία", "Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών".

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στον τομέα του τουρισμού, ο οποίος λόγω της πανδημίας παρουσίασε σημαντική μείωση κατά 84,1% το 2020 σε σχέση με το 2019.

Λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε αλλά σε περιορισμένο βαθμό το 2020 φθάνοντας στο 7,6% του εργατικού δυναμικού, έναντι ποσοστού ανεργίας 7,1% το 2019, απόρροια των στοχευμένων κυβερνητικών μέτρων που εφαρμόστηκαν στην αγορά εργασίας. Η ανεργία παρουσιάζεται διαχρονικά πιο κάτω.

Διάγραμμα 2: Ανεργία (ΕΕΔ, %)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), για την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2020, σημείωσε αρνητική μεταβολή της τάξης του 0,6% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Η πτωτική πορεία του πληθωρισμού οφείλεται κυρίως στις μειώσεις που παρατηρήθηκαν στη μέση τιμή του αργού πετρελαίου τύπου Μπρεντ και τις συνακόλουθες αυξήσεις στις τιμές των εγχώριων ενεργειακών προϊόντων όπως καυσίμων και ηλεκτρισμού.

Πίνακας 1: Κύριοι Οικονομικοί Δείκτες

	2017	2018	2019	2020
Ρυθμός ανάπτυξης ΑΕΠ (%)	5,2	5,2	3,1	-5,1
Ποσοστό Ανεργίας (ΕΕΔ) (%)	11,1	8,4	7,1	7,6
ΔΤΚ (%)	0,5	1,4	0,3	-0,6

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

II. ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ

Η διεύρυνση της παραγωγικής βάσης στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομίας, την κοινωνική ευημερία αλλά, προπαντός, στην αξιοποίηση του πνευματικού μας κεφαλαίου, αξιοποιώντας τον επιστημονικό και επαγγελματικό μας πλούτο που είναι είτε στην Κύπρο είτε στο εξωτερικό ώστε να συνδράμουν σε μια πιο αναπτυγμένη οικονομία.

Εθνική Στρατηγική για τις Αποκεντρωμένες Τεχνολογίες-Blockchain

Τον Ιούνιο του 2019 το Υπουργικό Συμβούλιο, με πρόταση του Υπουργείου Οικονομικών, ενέκρινε την Εθνική Στρατηγική για τις Αποκεντρωμένες Τεχνολογίες-Blockchain. Η στρατηγική αυτή ετοιμάστηκε σε συνεργασία της κυβέρνησης με την ΒτΑ, την Κεντρική Τράπεζα, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο, τον Σύνδεσμο Εγκεκριμένων Λογιστών καθώς και εμπειρογνώμονες από τον ιδιωτικό τομέα. Στρατηγικός στόχος είναι η αξιολόγηση και η αξιοποίηση των ευκαιριών από τη χρήση της Τεχνολογίας Καταμεμημένου Καθολικού (ΤΚΚ), ώστε να επιτευχθεί ευαισθητοποίηση και διάχυση αναφορικά με την τεχνολογία, με στόχο παράλληλα, την προώθηση και χρησιμοποίηση της καινοτομίας προς όφελος της οικονομίας. Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής προβλέπεται η προώθηση της τεχνολογίας Blockchain στον δημόσιο τομέα και η έναρξη σχετικών εφαρμογών καθώς και η ετοιμασία σχετικής νομοθεσίας.

Στα πλαίσια της Στρατηγικής, δημιουργήθηκε υποεπιτροπή νομοθετικού πλαισίου, η οποία άρχισε εντός του 2020 τις εργασίες για την προετοιμασία του νομοθετικού πλαισίου. Οι εργασίες της υποεπιτροπής συντονίζονται από το Υπουργείο Οικονομικών και υποστηρίζονται από τοπικό δικηγορικό γραφείο και διεθνή εμπειρογνώμονα. Σκοπός των εργασιών είναι η ετοιμασία (1) Νόμου-ομπρέλα για την Τεχνολογία Καταμεμημένου Καθολικού, (2) Περί Φορολογίας Τροποποιητικού Νόμου ώστε να περιλαμβάνει πρόνοιες για τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία και (3) τροποποιήσεων σε υφιστάμενους νόμους αν και όπου αυτό κριθεί απαραίτητο (π.χ. Περί Εταιρειών Νόμος, Περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών κερδών).

Αξιοποίηση του χώρου της Κρατικής Έκθεσης

Η ευρύτερη περιοχή της Αρχής Κρατικών Εκθέσεων αποτελεί ένα σημαντικό κρατικό περιουσιακό στοιχείο, το οποίο θα πρέπει να αξιοποιηθεί παραγωγικά και να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης για ολόκληρη τη Λευκωσία.

Ως εκ τούτου το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του που πραγματοποιήθηκε στις 11 Σεπτεμβρίου 2019 αποφάσισε τη διεξαγωγή μελέτης συμπεριλαμβανομένου και του master plan για τον καλύτερο τρόπο αξιοποίησης της κρατικής έκθεσης. Η έκθεση θα διεξαχθεί από ομάδα εμπειρογνομένων αποτελούμενη από εκπροσώπους του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα. Η Βουλή των Αντιπροσώπων αποδέσμευσε το απαιτούμενο κονδύλι και το Υπουργείο Οικονομικών έχει προκηρύξει δύο διαγωνισμούς για αγορά υπηρεσιών α) για τη διεξαγωγή μελέτης βιωσιμότητας και β) για ετοιμασία master plan, των οποίων η ηρωθεσμία υποβολής προσφορών έληξε στις 29/1/2021.

Τομέας Επιχειρηματικών Υπηρεσιών

Το 2016, συστάθηκε Ad Hoc Ειδική Επιτροπή στον Τομέα των Επιχειρηματικών Υπηρεσιών και μετά από διαβούλευση με εκπροσώπους του ιδιωτικού τομέα ετοιμάστηκε πίνακας δράσεων θέτοντας στόχους άμεσου, μεσοπρόθεσμου όσο και μακροπρόθεσμου ορίζοντα. Οι δράσεις που έχουν ενσωματωθεί αγγίζουν το μεγαλύτερο φάσμα της οικονομίας καθώς και αρμοδιοτήτων του δημόσιου τομέα. Το Υπουργείο Οικονομικών ετοιμάζει και υποβάλλει ενημερωτικές εξαμηνιαίες εκθέσεις προς το Υπουργικό Συμβούλιο όπου διαφαίνονται οι ενέργειες και η πρόοδος επί των δράσεων. Στα πλαίσια αυτά προωθείται ο εκσυγχρονισμός και εξορθολογισμός του υφιστάμενου περί Εταιρειών Νόμου έτσι ώστε να καταστεί το εταιρικό νομικό πλαίσιο ευέλικτο και εύχρηστο εργαλείο, που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες των κυπριακών εταιρειών.

Έχει ολοκληρωθεί η συγγραφή των εγγράφων του διαγωνισμού και αναμένεται η προκήρυξη του διαγωνισμού εντός Ιουλίου 2021. Ο διαγωνισμός αποσκοπεί στη μίσθωση νομικών υπηρεσιών από νομικούς οίκους που έχουν γνώση του Ιρλανδικού, αγγλικού και κυπριακού νομοθετικού πλαισίου για την ετοιμασία και συγγραφή εκσυγχρονισμένου Νομοσχεδίου και Κανονισμών που θα αντικαταστήσουν τον υφιστάμενο Νόμο. Η υπό αναφορά μεταρρύθμιση θα συμπληρώσει τις ενέργειες που ήδη τροχοδρομούνται από το ΥΕΕΒ, στα πλαίσια υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης για τον εκσυγχρονισμό και την αναδιοργάνωση του ΤΕΕΕΠ, ως επίσης και τις νομοθετικές ρυθμίσεις που εισήχθησαν με την ψήφιση του Πλαισίου Αφερεγγυότητας και αφορούν, μεταξύ άλλων, στην απλοποίηση και εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου βασισμένες τόσο στο Ιρλανδικό πρότυπο, όσο και σε διεθνείς βέλτιστες πρακτικές.”

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 2: «ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ»

I. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Μεταρρύθμιση της Διαχείρισης Δημόσιων Οικονομικών (Public Financial Management - PFM)

Στο πλαίσιο της ευρύτερης μεταρρύθμισης για τη Διαχείριση των Δημοσίων Οικονομικών, εντός του 2020 συνεχίστηκε η προώθηση μιας σειράς σημαντικών ενεργειών από το Υπουργείο Οικονομικών που αφορούν τα δημόσια οικονομικά σε οριζόντιο επίπεδο. Η μεταρρύθμιση καλύπτει τις αναγκαίες νομοθετικές, διοικητικές και οργανωτικές διαδικασίες και αποσκοπεί στο να παρέχει τα κατάλληλα εργαλεία για να επιτευχθεί μια οικονομική, αποδοτική και αποτελεσματική διαχείριση των δημοσίων πόρων (χρηματικών και ανθρώπινων) για την προώθηση μιας βιώσιμης ανάπτυξης.

Μέσα από την προωθούμενη μεταρρύθμιση, οι δαπάνες του κράτους συσχετίζονται με καθορισμένα Στρατηγικά Σχέδια και οι διαθέσιμοι πόροι μετουσιώνονται σε δράσεις με μετρήσιμα αποτελέσματα, τα οποία πλέον μπορούν να αποδοθούν ως προς την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητά τους, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και δείκτες απόδοσης. Το 2020 οι υπηρεσίες (υπουργεία/υφυπουργεία/ανεξάρτητες υπηρεσίες) επικαιροποίησαν τα Στρατηγικά τους Σχέδια, ορισμένες εξ αυτών και τους αντίστοιχους Δείκτες Επίδοσης/Απόδοσης, ενώ εντάχθηκαν στη διαδικασία του στρατηγικού σχεδιασμού και οι υπόλοιποι οικονομικοί φορείς που περιλαμβάνονται στον κρατικό προϋπολογισμό.

Το 2020, σε συνεργασία με το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, συνεχίστηκε το έργο της ετοιμασίας του νέου λογιστικού σχεδίου και της οικονομικής ανάλυσης του κρατικού προϋπολογισμού. Συνεχίστηκαν επίσης οι ενέργειες για ετοιμασία του νέου μηχανογραφικού συστήματος διαχείρισης επιχειρησιακών πόρων (ERP), που θα στηρίξει την πλήρη εφαρμογή των Στρατηγικών Σχεδίων και του Προϋπολογισμού στη Βάση Δραστηριοτήτων. Η νέα μορφή Προϋπολογισμού στη Βάση Δραστηριοτήτων αποσκοπεί στη μετάβαση από τον έλεγχο των εισροών (πιστώσεις) στις εκροές και την επίτευξη μετρήσιμων αποτελεσμάτων.

Τέλος, υιοθετήθηκε η σταδιακή εφαρμογή της διαδικασίας του στρατηγικού σχεδιασμού και στις Οντότητες Γενικής Κυβέρνησης/Κρατικούς Οργανισμούς/Κρατικές Επιχειρήσεις, καθώς και κάποια μέτρα ενίσχυσης της διακυβέρνησής τους.

II. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

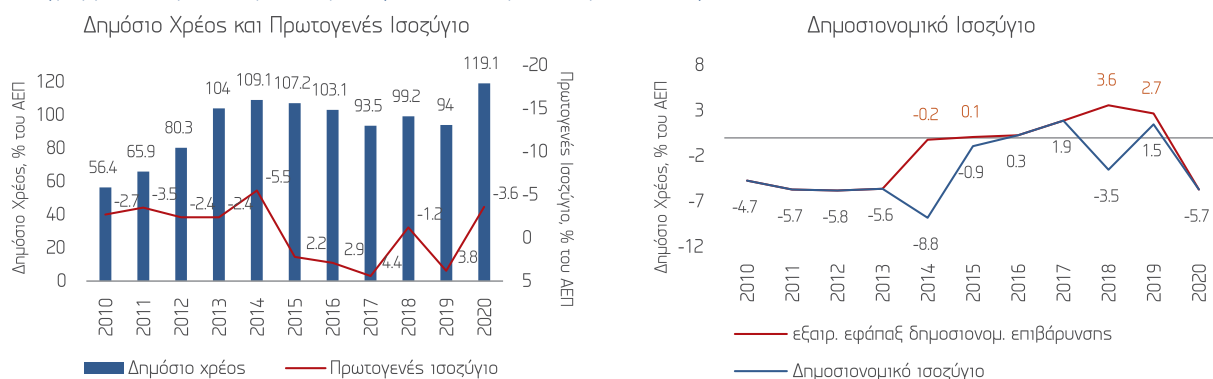
Για πρώτη φορά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) ή στις 20 Μαρτίου 2020 πρότεινε τη γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, στο πλαίσιο της στρατηγικής της για ταχεία και συντονισμένη αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού, η οποία προκαλεί σημαντικό κλυδωνισμό στην ευρωπαϊκή και την παγκόσμια οικονομία. Στις 23 Μαρτίου 2020, το Συμβούλιο της ΕΕ ενέκρινε την εν λόγω πρόταση, στοχεύοντας στη διασφάλιση ότι ο κλυδωνισμός θα παραμείνει όσο το δυνατό πιο σύντομος και περιορισμένος.

Η ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης μέχρι σήμερα, παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αποκλίνουν από τις δημοσιονομικές υποχρεώσεις που θα ίσχυαν κανονικά. Με βάση ανακοίνωση της Επιτροπής στις 17 Σεπτεμβρίου 2020, η γενική ρήτρα διαφυγής θα παραμείνει ενεργή το 2021, ενώ με βάση τις εαρινές προβλέψεις της έκρινε ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη συνέχιση εφαρμογής της και το 2022.

Η παρουσία ελλείμματος στους λογαριασμούς της Γενικής Κυβέρνησης κατά το 2020 μετά από 5 συνεχόμενα έτη δημοσιονομικών πλεονασμάτων, ήταν απόρροια τόσο των επιπτώσεων του αρνητικού

ρυθμού μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ κατά το υπό αναφορά έτος, όσο και του κόστους των μέτρων που έλαβε η κυβέρνηση στο πλαίσιο ενός γενναιόδωρου πακέτου, με στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας, αλλά και τη στήριξη της των επιχειρήσεων και της απασχόλησης. Πιο συγκεκριμένα, κατά το 2020 το δημοσιονομικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης ήταν ελλειμματικό ύψους €1.193 εκ. (5,7% του ΑΕΠ) σε σύγκριση με πλεόνασμα €326 εκ. (1,5% του ΑΕΠ) το 2019. Αντίστοιχα, το πρωτογενές ισοζύγιο ήταν επίσης ελλειμματικό ύψους €742 εκ (-3,6% του ΑΕΠ) σε σύγκριση με πλεονασματικό ισοζύγιο ύψους €836 εκ (3,8% του ΑΕΠ) τον προηγούμενο χρόνο. Σημειώνεται ότι η επίπτωση από το πακέτο μέτρων στο δημοσιονομικό ισοζύγιο κατά το 2020, εκτιμάται στο -3,6% του ΑΕΠ.

Διάγραμμα 3: Δημόσιο Χρέος, Πρωτογενές και Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (ως % του ΑΕΠ), 2010-2020

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Η μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική της κυβέρνησης, η οποία είναι βασισμένη στο πλαίσιο των δημοσιονομικών κανόνων που ενσωματώνονται στον Νόμο περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου (Ν.20(Ι)/2014), παραμένει ισοσκελισμένο ή πλεονασματικό διαρθρωτικό δημοσιονομικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης σε μεσοπρόθεσμη βάση, αμέσως μετά την απενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής.

III. ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ 2020 – ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Κατά το 2020, τα δημόσια έσοδα της Γενικής Κυβέρνησης ανήλθαν στα €8.524 εκ. σε σύγκριση με €9.176 εκ. το 2019, σημειώνοντας μείωση της τάξης του 7,1%.

Αναλυτικά, οι εισπράξεις από φόρους στην παραγωγή και εισαγωγές κατά το 2020 ήταν αισθητά μειωμένες κατά 13,7% σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο, και περιορίστηκαν στα €2,872 εκ. από €3.329 εκ. το 2019, κυρίως λόγω των μειωμένων εισπράξεων ΦΠΑ, απόρροια των συναφών με την πανδημία περιοριστικών μέτρων μέσω των διαταγμάτων του Υπουργού Υγείας, με στόχο την αναχαίτηση της εξάπλωσης της νόσου covid-19 και κατ'επέκταση του σημαντικού περιορισμού της ιδιωτικής κατανάλωσης.

Οι εισπράξεις από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα πετρελαιοειδή ανήλθαν στα €328,0 εκ. σε σύγκριση με €364,7 εκ. κατά το 2019, σημειώνοντας μείωση 10,1%. Οι εισπράξεις από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα καπνικά προϊόντα ανήλθαν στα €157,6 εκ. σε σχέση με €177,9 εκ. κατά το 2019, σημειώνοντας μείωση της τάξης του 11,4%.

Οι εισπράξεις από τους φόρους στο εισόδημα και περιουσία ανήλθαν στα €2.100 εκ. παρουσιάζοντας αρνητική ποσοστιαία μεταβολή 2,6%, σε σύγκριση με εισπράξεις ύψους €2.156 εκ. τον προηγούμενο χρόνο, λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας. Οι εισπράξεις από τον εταιρικό φόρο περιορίστηκαν στα €671 εκ. από €943 εκ. το 2019 παρουσιάζοντας μείωση 28,8%, κυρίως λόγω αναστολής της καταβολής της 2ης δόσης της προσωρινής φορολογίας για το έτος 2020, αλλά και λόγω της μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας και συνακόλουθα της κερδοφορίας των εταιρειών. Μείωση παρουσίασαν και οι εισπράξεις

από φόρο κεφαλαιουχικών κερδών οι οποίες περιορίστηκαν στα €76,7 εκ. από €113,4 εκ το 2019, καθώς και οι εισφορές σε τόκους καταθέσεων, απόρροια της συνεχιζόμενης μείωσης των καταθετικών επιτοκίων από €75,3 εκ. το 2019 σε €35,5 εκ. το 2020.

Παράλληλα, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, παρά τις εξελίξεις αυτές στην οικονομία κατά το υπό αναφορά έτος, η απώλεια από φόρο εισοδήματος υπαλλήλων του ιδιωτικού τομέα ήταν πολύ περιορισμένη, αφού οι εισπράξεις μειώθηκαν μόνο κατά 1,1%. Η εξέλιξη αυτή είναι απόρροια του μέτρου στήριξης της κυβέρνησης προς τις επιχειρήσεις οι οποίες ήταν υπό πλήρη ή μερική αναστολή εργασιών, μέσω της επιδότησης μισθών των υπαλλήλων τους, το οποίο μέτρο ενέργησε ως αποτρεπτικός παράγοντας για σημαντικές απώλειες στις θέσεις εργασίας.

Οι συνεισφορές στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, παρά τη σημαντική επιδότηση μισθών που διενεργήθηκε στα πλαίσια του πακέτου μέτρων της Κυβέρνησης, οι οποίοι δεν υπόκεινται σε οποιαδήποτε συνεισφορά στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ΓεΣΥ, ανήλθαν σε €2.404 εκ. σε σύγκριση με €2.378 εκ. το 2019, παρουσιάζοντας οριακή αύξηση 1,1%. Η αύξηση αυτή οφείλεται αποκλειστικά στους αυξημένους συντελεστές συνεισφορών στα πλαίσια του ΓεΣΥ, οι οποίοι ίσχυαν για 7 μήνες κατά το υπό αναφορά έτος, σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο κατά τον οποίο ίσχυαν μόνο οι μειωμένοι συντελεστές από 1η Μαρτίου 2019.

Στο Παράρτημα 1 παρουσιάζονται αναλυτικά τα έσοδα του Τμήματος Φορολογίας και του Τμήματος Τελωνείων.

Παράλληλα, το σκέλος των δαπανών κατά το 2020 παρουσίασε σημαντική αύξηση σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο, της τάξης του 9,8%². Συγκεκριμένα, οι δαπάνες κατά το 2020 ανήλθαν στα €9.717 εκ. σε σύγκριση με €8.849 εκ. τον προηγούμενο χρόνο.

Τη μεγαλύτερη συνεισφορά στην αύξηση των συνολικών δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης (συνεισφορά ύψους 6,2 ποσοστιαίων μονάδων) είχαν οι δαπάνες για κοινωνικές παροχές, οι οποίες κατά το 2020 ανήλθαν στα €3.552 εκ. σε σύγκριση με €3.0007 εκ. το 2019, παρουσιάζοντας αύξηση 18,1%. Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στις αυξημένες δαπάνες στο πλαίσιο του ΓεΣΥ λόγω της έναρξης της 2ης φάσης του Συστήματος, με κάλυψη και της ενδονοσοκομειακής φροντίδας υγείας από 1η Ιουνίου 2020 (συνεισφορά στην ποσοστιαία μεταβολή της κατηγορίας αυτή δαπανών 13,7 ποσοστιαίων μονάδων).

Συνεισφορά στην αύξηση των κοινωνικών παροχών είχε και το κόστος των μέτρων για επιδότηση μισθών, στο πλαίσιο των μέτρων για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, των εργαζομένων που αιτήθηκαν ειδική άδεια είτε για λόγους φροντίδας παιδιών είτε για ειδικούς λόγους υγείας, καθώς επίσης και η καταβολή ειδικών ανεργιακών επιδομάτων. Το κόστος από τα μέτρα αυτά ανήλθε στα €42,3 εκ. συνεισφέροντας θετικά στη μεταβολή της κατηγορίας αυτής δαπανών με 2,1 ποσοστιαίες μονάδες.

Σημαντική επίσης συνεισφορά στην αύξηση των συνολικών δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης (συνεισφορά ύψους 5,7 ποσοστιαίων μονάδων) είχε και η αύξηση των δαπανών κάτω από την κατηγορία 'επιδοτήσεις'. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω δαπάνες ανήλθαν στα €578 εκ. κατά το 2020 από €70 εκ. το 2019, λόγω δαπανών (i) για επιδοτήσεις μισθών αυτοεργοδοτούμενων και υπαλλήλων των επιχειρήσεων οι οποίες λόγω διαταγμάτων είχαν αναστείλει πλήρως ή μερικώς τις εργασίες τους (σύνολο €403 εκ.), καθώς και (ii) για εφάπαξ ποσά σε μικρές και σε πολύ μικρές επιχειρήσεις για κάλυψη μέρους του λειτουργικού τους κόστους (σύνολο €101 εκ.) κατά τη διάρκεια της αναγκαστικής αναστολής των εργασιών τους μέσω των διαταγμάτων.

Οι δαπάνες για το κρατικό μισθολόγιο παρουσίασαν ετήσια ποσοστιαία μεταβολή 5,8% και ανήλθαν στα €2.892 εκ. σε σύγκριση με €2.733 εκ. τον προηγούμενο χρόνο. Σημαντικότερη επίδραση στην αύξηση αυτή, είχαν κατά κύριο λόγο, η αυξημένη από πέρυσι καταβολή φιλοδωρημάτων (συνεισφορά 1,5 ποσοστιαίες

---

² Εξαιρουμένης της μη-επαναλαμβανόμενης δημοσιονομικής επιβάρυνσης στους λογαριασμούς της Γενικής Κυβέρνησης το 2019, σε σχέση με την τροποποίηση του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου (Ν.28(Ι) του 2019), το σύνολο των δημόσιων δαπανών κατά το 2020 παρουσίασε ετήσια ποσοστιαία μεταβολή της τάξης του 13,5%.

μονάδες), η μείωση σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο των ποσοστών της μείωσης απολαβών στο δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα³ (συνεισφορά 1,3 ποσοστιαίες μονάδες), καθώς και η αυξημένη συνεισφορά του κράτους ως εργοδότης στα πλαίσια του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ) (συνεισφορά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες). Παράλληλα, επίδραση στην αύξηση της κατηγορίας αυτής δαπανών είχαν επίσης, η παραχώρηση προσαυξήσεων, καθώς επίσης και η αύξηση τιμαριθμικού επιδόματος κατά το 2020 της τάξης του 0,3%.

Οι δαπάνες για ενδιάμεση κατανάλωση παρουσίασε μείωση 7,7%, και περιορίστηκαν στα €908 εκ. σε σύγκριση με €984 εκ. το 2019. Η μείωση αυτή, αποδίδεται στη μείωση των δαπανών για κατανάλωση ενεργειακών προϊόντων αντικατοπτρίζοντας τη σημαντική μείωση των διεθνών τιμών πετρελαίου κατά το 2020, στη μείωση δαπανών για αγορά αφρατωμένου νερού για σκοπούς ύδρευσης, καθώς και στη μείωση δαπανών για αγορά φαρμάκων και άλλων ιατρικών προμηθειών.

Οι δαπάνες για τόκους παρουσίασαν μείωση 11,4% το 2020 σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο και περιορίστηκαν στα €452 εκ. σε σύγκριση με €510 εκ. το 2019.

Τέλος, οι δαπάνες πάγιου κεφαλαίου αυξήθηκαν από €577 εκ. κατά το 2019 σε €615 εκ. το 2020, σημειώνοντας θετική ποσοστιαία μεταβολή 6,5%, λόγω κυρίως της υλοποίησης των απαραίτητων υποδομών για την έλευση υγροποιημένου φυσικού αερίου.

IV. ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων του 2020, μέσω της διαδικασίας κατάρτισης του Προϋπολογισμού, έχουν υιοθετηθεί οι ακόλουθες πολιτικές:

(α) Απασχόληση στο δημόσιο τομέα

Στο πλαίσιο διατήρησης της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, το 2020 συνεχίστηκε η υιοθέτηση μέτρων για συγκράτηση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα μέσω:

- ▶ της συνέχισης της απαγόρευσης της πλήρωσης κενών μόνιμων θέσεων Πρώτου Διορισμού, Προαγωγής και Πρώτου Διορισμού και Προαγωγής στο δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα ·
- ▶ της συνέχισης της απαγόρευσης της πρόσληψης εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου για ολόκληρη τη δημόσια υπηρεσία, με ορισμένες εξαιρέσεις ·
- ▶ της συνέχισης της απαγόρευσης της πρόσληψης ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού, με ορισμένες εξαιρέσεις ·
- ▶ της συνέχισης της κινητικότητας εντός και μεταξύ των Υπουργείων αλλά και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, και
- ▶ της διατήρησης σε γενικές γραμμές των ρυθμίσεων που αφορούν στην καταβολή επιδομάτων, αποζημιώσεων και άλλων οικονομικών ωφελημάτων.

Στο πλαίσιο των ειδικών εξαιρέσεων, με τον Προϋπολογισμό του 2020, δημιουργήθηκαν συνολικά 1.908 νέες μόνιμες (494 υπαλληλικές θέσεις και 1.414 θέσεις Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού) και καταργήθηκαν 2.233 κενές θέσεις (325 κενές μόνιμες (υπαλληλικές) θέσεις και 1.908 κενές θέσεις Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού) στο δημόσιο τομέα. Η δημιουργία 1.414 θέσεων Ωρομίσθιου

---

³ Ο περί της Μείωσης των Απολαβών και των Συντάξεων των Αξιωματούχων, Εργοδοτούμενων και Συνταξιούχων της Κρατικής Υπηρεσίας και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018 (Ν.94(Ι)/2018).

Κυβερνητικού Προσωπικού αφορά κυρίως στη μονιμοποίηση εποχικού Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού (1.404 θέσεις) ενώ η κατάργηση 1.908 θέσεων Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού αφορά κυρίως στη μεταφορά θέσεων του Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού του Υπουργείου Υγείας στον Οργανισμό Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (1.749 θέσεις).

(β) Απολαβές στο δημόσιο τομέα

Κατά το 2020, συνεχίστηκε η εφαρμογή των μέτρων που υιοθετήθηκαν τα τελευταία χρόνια για σκοπούς συγκράτησης των απολαβών και των συντάξεων στην κρατική υπηρεσία και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Ενδεικτικά αναφέρεται η μείωση των επιδομάτων και της υπερωριακής αποζημίωσης, η μείωση των μισθοδοτικών κλιμάκων εισδοχής και ο περιορισμός της ποσοστιαίας αύξησης του τιμαριθμικού επιδόματος στο ήμισυ της ποσοστιαίας αύξησης του Δείκτη Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής. Παράλληλα συνεχίζεται η κλιμακωτή μείωση των απολαβών και των συντάξεων, η οποία θα τερματιστεί σταδιακά μέχρι το τέλος του 2022

(γ) Δημόσιες δαπάνες

Ο καθορισμός ανώτατων δεσμευτικών οροφών δαπανών ανά υπουργείο/υπηρεσία αποσκοπεί στη διασφάλιση της επίτευξης των δημοσιονομικών στόχων που τίθενται στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής το οποίο εγκρίνεται ετησίως από το Υπουργικό Συμβούλιο και το οποίο συνδέει τη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πολιτική με τη διαδικασία κατάρτισης του Προϋπολογισμού. Το ύψος των δημοσίων δαπανών του 2020 καθορίστηκε στη βάση συντηρητικών μακροοικονομικών προβλέψεων, ενσωματώνοντας παράλληλα περιθώρια ασφαλείας για την αντιμετώπιση απρόσμενων παραγόντων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων του Προγράμματος Σταθερότητας στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

(δ) Φορολογικές δαπάνες

Δυνάμει του άρθρου 14(2) της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για το δημοσιονομικό πλαίσιο των κρατών μελών, απορρέει η υποχρέωση όπως τα κράτη μέλη δημοσιεύουν λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο των φορολογικών δαπανών στα έσοδα. Για σκοπούς συμμόρφωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας με το υπό αναφορά άρθρο, έχει συμπεριληφθεί σχετική πρόνοια στο άρθρο 25 του περί Προϋπολογισμού του 2021, Νόμου του 2021 (Ν.2(ΙΙ)/2021), με βάση την οποία υπάρχει η υποχρέωση για παρουσίαση του οικονομικού αντικτύπου των φορολογικών δαπανών και η οποία θα πρέπει να συνοδεύει τα έγγραφα του εκάστοτε Προϋπολογισμού της Δημοκρατίας. Τα ποσοτικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην έκθεση αφορούν το οικονομικό έτος 2016 – σε σχέση με τις φορολογικές δαπάνες που αφορούν τον εταιρικό φόρο και για το οικονομικό έτος 2017-σε σχέση με φορολογικές δαπάνες που αφορούν τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων. Σημειώνεται περαιτέρω ότι, σε πρώτο στάδιο δημοσιεύονται οι κατηγορίες των φορολογικών δαπανών για τις οποίες οι αρμόδιες Αρχές του κράτους διαθέτουν τα μέσα να επιμετρήσουν και να αξιολογήσουν τον αντίκτυπο στα δημόσια έσοδα. Συνολικά οι φορολογικές δαπάνες, υπολογίζονται στα €492,2 εκ.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 3: «ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ»

Ι. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

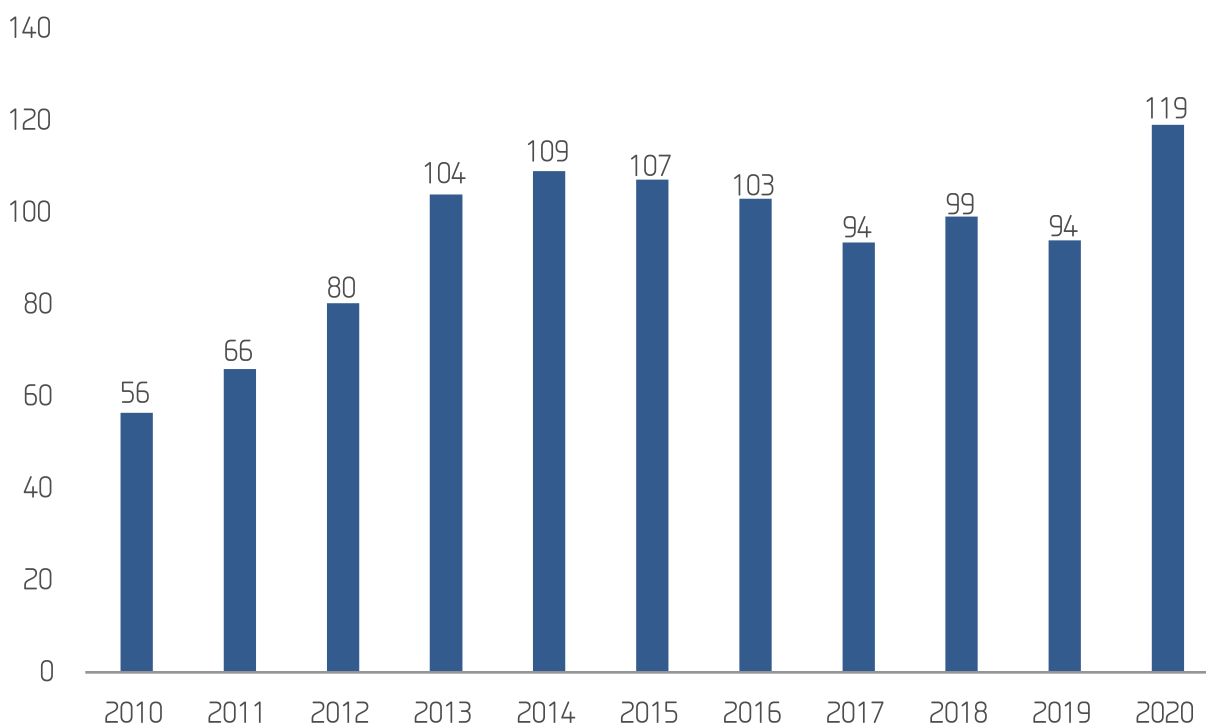
Η επιτυχημένη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές συνεχίστηκε και κατά το έτος 2020, μέσω της έκδοσης νέων Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Ομολόγων (EMTN), αλλά και μέσω συμπληρωματικών εκδόσεων υφιστάμενων Ομολόγων. Η ισχυρή στρατηγική διαχείρισης του δημόσιου χρέους, σε συνδυασμό με τη συνεχή συνετή δημοσιονομική πολιτική, συνέτειναν στη διατήρηση του αξιόχρεου της Κυπριακής Δημοκρατίας στην επενδυτική κατηγορία από τρεις Οίκους Αξιολόγησης με σταθερή προοπτική, παρά τις υπό εξέλιξη επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19.

Περί τα τέλη Σεπτεμβρίου του 2020, το Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους (ΓΔΔΧ) κατάρτισε την νέα Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΜΣΔΔΧ) 2021-2023, η οποία στην ουσία αποτελεί αναθεώρηση της ΜΣΔΔΧ 2020-2022 χωρίς ουσιαστική μεταβολή των γενικών στόχων της διαχείρισης του Δημοσίου Χρέους, με επιπλέον αναφορά στην αντιμετώπιση της αβεβαιότητας ως αποτέλεσμα των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19.

Οι κατευθυντήριες γραμμές που διέπουν τη νέα ΜΣΔΔΧ 2021-2023 προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τη διατήρηση επαρκούς αποθέματος ρευστών διαθεσίμων τα οποία είναι απαραίτητα για τη διαχείριση των κινδύνων υπό το καθεστώς της πανδημίας. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η διατήρηση ρευστών διαθεσίμων της ΚΔ σε επίπεδο κάλυψης των χρηματοδοτικών αναγκών της, στο τέλος κάθε μήνα, για ελάχιστη περίοδο των επομένων 9 μηνών και μέγιστη περίοδο των επόμενων 12 μηνών.

Το πιο κάτω Διάγραμμα απεικονίζει το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ την περίοδο 2010-2020.

Διάγραμμα 4: Χρέος ως % του ΑΕΠ

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών (ΓΔΔΧ)

Μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση

Το 2020 οι εκδόσεις ευρωπαϊκών Ομολόγων (EMTN) αποτέλεσαν την κύρια πηγή χρηματοδότησης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αρχικά στις 21 Ιανουαρίου 2020, η Δημοκρατία εξέδωσε ένα 10ετές Ομόλογο EMTN με κοινοπρακτική έκδοση ονομαστικού ύψους €1000 εκ., σταθερού επιτοκίου 0,625% και απόδοσης 0,734% και ένα 20ετές ομόλογο EMTN με κοινοπρακτική έκδοση ονομαστικής αξίας €750 εκ., σταθερού επιτοκίου 1,25% και απόδοσης 1,33%, για κάλυψη των μέχρι τότε προβλεπόμενων χρηματοδοτικών αναγκών του έτους και για πρόωρη και πλήρη αποπληρωμή του υπόλοιπου ποσού του δανείου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ). Μετέπειτα, στις 16 Απριλίου 2020, η Δημοκρατία προχώρησε σε νέες εκδόσεις Ομολόγων EMTN, διάρκειας 7ετών και 30ετών, ύψους €1250 εκ. και €500 εκ., σταθερού επιτοκίου 1,5% με απόδοση 1,564% και σταθερού επιτοκίου 2,25% με απόδοση 2,339% αντίστοιχα. Η έκδοση της 16ης Απριλίου 2020 έγινε εν μέσω της πανδημίας COVID-19, σε περίοδο ολικού εγκλεισμού όχι μόνο στην Κύπρο αλλά και σε όλη την Ευρώπη, προς διαφύλαξη των ρευστών διαθεσίμων και προς εξασφάλιση των επιπλέον χρηματοδοτικών πόρων για υλοποίηση αντισταθμιστικών και υποστηρικτικών οικονομικών και κοινωνικών μέτρων, δεδομένης μάλιστα της τότε επικρατούσας αβεβαιότητας αναφορικά με την λήψη απόφασης ή όχι για αποτελεσματική αντίδραση από τους Ευρωπαϊκούς θεσμούς. Τον ίδιο μήνα εκδόθηκε και Γραμμάτιο του Δημοσίου στην εγχώρια αγορά αξίας €1,25 δις, διάρκειας 52 εβδομάδων, με ονομαστικό επιτόκιο 0,5%. Τον Ιούλιο 2020, η Κυπριακή Δημοκρατία προχώρησε σε συμπληρωματική έκδοση (tap issuance) συνολικού ύψους €1000 εκ. για τα δύο ομόλογα λήξεως 2024 και 2040, από €500 εκ. έκαστο, με καθαρό όφελος 49%, απόσβεση των εξόδων έκδοσης, που προήλθε από την τιμολόγηση κατά την χρονική στιγμή εκτέλεσης της συναλλαγής. Τέλος, όλες οι εκδόσεις σημείωσαν πολύ μεγάλη επιτυχία τόσο σε όρους ζήτησης όσο και σε όρους κόστους.

Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν χρησιμοποιήθηκαν:

- ▶ Για την αποπληρωμή του διμερούς δανείου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) τον Φεβρουάριο 2020 ύψους €718 εκ. συμπεριλαμβανομένων και τόκων
- ▶ Για την αποπληρωμή EMTN τον Φεβρουάριο 2020 ύψους €658 εκ.
- ▶ Για την αποπληρωμή εγχώριου ομολόγου ύψους €750 εκ..
- ▶ Για την ενίσχυση των ρευστών διαθεσίμων του κράτους ώστε να ικανοποιείται ο στόχος κάλυψης των χρηματοδοτικών αναγκών των επόμενων 9-12 μηνών.

Πρόσθετα το Νοέμβριο 2020 η Κύπρος εξασφάλισε το 1ο μέρος του δανείου (σε 2 δόσεις) από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα SURE. Σκοπός του προγράμματος SURE είναι να χρηματοδοτηθούν σχέδια στήριξης της απασχόλησης εν μέσω πανδημίας. Για τον λόγο αυτό, τα κεφάλαια που λήφθηκαν από το SURE έχουν χρησιμοποιηθεί για την χρηματοδότηση αντίστοιχων σχεδίων του Υπουργείου Εργασίας τα οποία έτυχαν της έγκρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ονομαστική αξία του εν λόγω 1ου μέρους του δανείου συμποσούται σε €250 εκ. (€150 εκ. 5ετούς διάρκειας με σταθερό ονομαστικό ετήσιο επιτόκιο 0,00% και €100 εκ. 30ετούς διάρκειας με σταθερό ονομαστικό ετήσιο επιτόκιο 0,300%). Λόγω των πολύ ευνοϊκών επιτοκίων που πέτυχε η ΕΕ (σε ορισμένες περιπτώσεις, αρνητικών επιτοκίων) η Κύπρος επωφελήθηκε άμεσα ένα καθαρό κέρδος ύψους €2.943.500. Το υπόλοιπο ποσό που αναλογεί στην Κύπρο από το πρόγραμμα SURE 229 εκ. θα διατεθεί το 2021.

Η έκδοση εξαετών ομολόγων ειδικά σχεδιασμένων για τις ανάγκες των φυσικών προσώπων συνεχίστηκε και το 2020. Το συνολικό ποσό της έκδοσης των ομολόγων αυτών κατά το έτος 2020 μειώθηκε σε €48 εκ. σε σύγκριση με €82 εκ. το έτος 2019 ενώ το εκκρεμές χρέος των εν λόγω ομολόγων στο τέλος του 2020 ήταν €626 εκ. και μειώθηκε κατά €75 εκ. σε σχέση με το 2019.

Επιπλέον, η Κυπριακή Δημοκρατία προχώρησε στην λήψη δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ETE) και την Τράπεζα Αναπτυξίας του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΤΑΣΕ) συνολικού ύψους €42 εκ. για σκοπούς χρηματοδότησης έργων και προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται

από το Ταμείο Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ αλλά και για χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και ιδρυμάτων δημοσίου συμφέροντος όπως το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση

Η έκδοση Γραμματίων του Δημοσίου διάρκειας 13 εβδομάδων μέσω δημοπρασιών συνεχίστηκε και κατά το 2020. Η συσσωρευμένη αξία των εκδοθέντων Γραμματίων κατά το 2020 ανήλθε σε €998 εκ. σε σύγκριση με €993,5 εκ. το 2019.

Σε καθαρούς όρους, στο τέλος του 2020, η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω Γραμματίων Δημοσίου (συμπεριλαμβανομένου και του Γραμματίου 52 εβδομάδων που εκδόθηκε τον Απρίλιο) παρουσίασε αύξηση κατά €1175 εκ. σε σύγκριση με το 2019 φθάνοντας στα €1475 εκ. Η μέση σταθμική απόδοση των Γραμματίων Δημοσίου, διάρκειας 13 εβδομάδων, κατά το 2020 διατηρήθηκε σε αρνητικά επίπεδα προσεγγίζοντας το -0,007% με ολικό καθαρό κέρδος συναλλαγών τα 7232 ευρώ . Ο μέσος σταθμικός δείκτης κάλυψης των δημοπρασιών και κατά το 2020 παρέμεινε στο 1,5 ως ήταν και το 2019 και κρίνεται πολύ ικανοποιητικός αν λάβουμε υπόψη τα μεγάλα διαστήματα κατά την διάρκεια του έτους που υπήρχε κλείσιμο (lockdown) της οικονομίας.

Στον πιο κάτω πίνακα απεικονίζεται ο ετήσιος δανεισμός της Δημοκρατίας ανά χρηματοδοτικό εργαλείο το 2020.

Πίνακας 2: Ετήσιος Δανεισμός Κυπριακής Δημοκρατίας

Πηγή Χρηματοδότησης 2020	σε εκ. ευρώ
Γραμμάτια Δημοσίου*	1475
Άλλα Διμερή Δάνεια	250
Ομόλογα για φυσικά πρόσωπα	48
Ομόλογα εξωτερικού (EMTN)	4500
Δάνεια από ΕΤΕ-ΤΑΣΕ	42
Σύνολο	6315

*= Αφορά το εκκρεμές ποσό χρέους (225 εκ.) σε κυλιόμενη τριμηνιαία βάση κατά τη διάρκεια του 2020 και περιλαμβάνει το εγχώριο ομόλογο 52 εβδομάδων ύψους 1250 εκ.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών (ΓΔΔΧ)

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 4: «ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ»

Η πολιτική σε θέματα χρηματοοικονομικής σταθερότητας αποτελεί, κατά κύριο λόγο, αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών, δηλαδή της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου και της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών.

I. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Κατά το ξέσπασμα της πανδημίας Covid-19 το πρώτο τρίμηνο του 2020, η οικονομική κατάσταση των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο ήταν καλύτερη από οποιαδήποτε άλλη στιγμή την τελευταία δεκαετία. Τα πιστωτικά ιδρύματα παρουσίαζαν ισχυρή κεφαλαιοποίηση και πλεονάζουσα ρευστότητα πέρα από τα ελάχιστα εποπτικά επίπεδα.

Συγκεκριμένα, ο δείκτης φερεγγυότητας του τομέα (solvency ratio) ήταν αυξημένος από 16,3% το 2017 στο 19,3% το πρώτο τρίμηνο του 2020 που προήλθε μέσω ενεργειών αύξησης κεφαλαίων, κερδοφορίας και μείωσης του σταθμισμένου ως προς τον κίνδυνο ενεργητικού (risk-weighted assets). Ταυτόχρονα υπήρχε σημαντικό επίπεδο πλεονάζουσας ρευστότητας με τον δείκτη δανείων έναντι καταθέσεων να έχει μειωθεί από 104% τον Δεκέμβριο 2017 σε 70% τον Μάρτιο του 2020.

Η σημαντικότερη εξέλιξη στον τραπεζικό τομέα τα τελευταία χρόνια είναι η αισθητή μείωση του ύψους και του ποσοστού των MEX. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου (ΚΤΚ), στο τέλος Οκτωβρίου 2020, το ύψος των MEX μειώθηκε στα €6.3 εκ. ενώ ο δείκτης των MEX ως προς το σύνολο των χορηγήσεων μειώθηκε στο 21%. Σημειώνεται ότι κατά την περίοδο 31.12.2014-31.10.2020 σημειώθηκε συνολική πτώση των MEX ύψους €21 δισ. ή 76,8%. Συνολικά το ιδιωτικό χρέος (εξυπηρετούμενο και μη εξυπηρετούμενο), εξακολουθεί να είναι διπλάσιο του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ). Σε αυτά δεν περιλαμβάνονται πέραν των €10 δισ. MEX τα οποία ανήκουν σε εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων.

Το 2020 συνεχίστηκε η πτωτική τάση του συνολικού δανεισμού στο πλαίσιο των προσπαθειών των τραπεζών για περαιτέρω απομόχλευση και διόρθωση των ισολογισμών τους, ενώ συνεχίστηκαν οι προσπάθειες των τραπεζών για αναδιάρθρωση των MEX. Εντός του 2020 σημειώθηκαν πωλήσεις δανείων σε εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων ύψους πέραν του 1,5 δισ. από την Τράπεζα Κύπρου Project Helix 2- Χαρτοφυλάκιο Α) και Alpha Bank. Αρχές του 2021 η Τράπεζα Κύπρου ανακοίνωσε την πώληση χαρτοφυλακίου ύψους €0,5 δισ περίπου (Project Helix 2- Χαρτοφυλάκιο Β).

Το επίπεδο των MEX στο σύνολο χορηγήσεων εξακολουθεί να είναι αρκετά ψηλό σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, παρά την πρόοδο που επιτεύχθηκε, και παραμένει μαζί με τον υπερδανεισμό των νοικοκυριών και των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων οι σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τραπεζικός τομέας, επηρεάζοντας την κεφαλαιοποίηση και την κερδοφορία του αλλά και τις προοπτικές της οικονομίας ευρύτερα. Επομένως, οι εξελίξεις στις MEX όπως θα διαμορφώνονται από τις αναδιαρθρώσεις και πωλήσεις δανείων και ενδεχομένως από τις νέες MEX, παραμένουν στο επίκεντρο της οικονομικής παρακολούθησης και ανάλυσης.

Ο συνολικός νέος δανεισμός, στον οποίο δεν περιλαμβάνονται οι αναδιαρθρώσεις, ανήλθε σε €2,4 δισ. το 2020 σε σύγκριση με €3,1 δισ. το 2019. Ο δείκτης φερεγγυότητας του τραπεζικού τομέα (solvency ratio) κατά την 31/12/2020 ανήλθε στο 20,4% σε σύγκριση με 19,9% στις 31/12/2019. Η ζημιά για τον τομέα ανήλθε στα €117εκ. το 2020 σε σύγκριση με κέρδη ύψους €172εκ. την αντίστοιχη περσινή περίοδο .

Οι ενέργειες των εποπτικών αρχών και των ρυθμιστικών αρχών για αντιμετώπιση της πανδημίας ήταν άμεσες και βοηθητικές προς τα πιστωτικά ιδρύματα. Οι αποφάσεις των εποπτικών αρχών να επιτρέψουν

τη χρήση κεφαλαιακών αποθεμάτων ή να καθυστερήσουν τις αυξήσεις κεφαλαίου έχουν αποδεσμεύσει κεφάλαια €1,5 δισ., τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην απορρόφηση ζημιών και στη διοχέτευση δανεισμού στην οικονομία εντός του εποπτικού πλαισίου χορήγησης δανείων.

Το κυριότερο κυβερνητικό μέτρο που επηρεάζει τον τραπεζικό τομέα με απώτερο στόχο την στήριξη της πραγματικής οικονομίας, αφορούσε την αναστολή της καταβολής δόσεων κεφαλαίου και τόκων δανείων μέχρι 31/12/2020. Το μέτρο έτυχε ευρείας χρήσης τόσο από φυσικά όσο και νομικά πρόσωπα με αποτέλεσμα το 48% των εξυπηρετούμενων δανείων των πιστωτικών ιδρυμάτων και εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων συνολικού ύψους €26 δισ. να εγκριθεί για αναστολή δόσεων μέχρι 31/12/2020. Πιο συγκεκριμένα, αναστάθηκαν δάνεια συνολικού ύψους €7,97 δισ. σε νομικά πρόσωπα και €4,73 δισ. σε φυσικά πρόσωπα. Τον Ιανουάριο του 2021 εκδόθηκε νέο διάταγμα αναστολής δόσεων, με αυξημένα κριτήρια αποδοχής, για δυνατότητα αναστολής μέχρι 30/6/2021 με κύριο κριτήριο την αναστολή για συνολική περίοδο 6 μηνών από 01/01/2021 μέχρι 30/06/2021. Με το πέρας της αναστολής θα διαφανεί σταδιακά το ύψος νέων ΜΕΧ που θα προκύψουν ως αποτέλεσμα των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας.

Επίσης το 2020 ανακοινώθηκαν σχέδια επιδότησης επιτοκίων για νέα στεγαστικά δάνεια και νέα επιχειρηματικά δάνεια. Μέσω των σχεδίων α) παρέχεται στήριξη σε νοικοκυριά για σύναψη δανείων για σκοπούς ιδιοκατοίκησης β) παροχή κρατικής ενίσχυσης σε αυτοτελώς εργαζόμενους, ΜΜΕ και μεγάλες επιχειρήσεις, υπό τη μορφή επιδότησης επιτοκίου για περίοδο τεσσάρων χρόνων με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία για τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου του Covid-19.

Ακόμη, ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου και οι Εταιρείες Εξαγοράς Πιστώσεων προχώρησαν σε αναστολή των εκποιήσεων κατά το διάστημα Μαρτίου-Αυγούστου 2020. Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε στις 17/12/2020 την αναστολή των εκποιήσεων με εξασφάλιση την πρώτη κατοικία με τρέχουσα αξία μέχρι €350.000 ή μικρές επαγγελματικές στέγες, με κύκλο εργασιών έως 2 εκ. ευρώ. Η αναστολή θα ισχύει μέχρι 31/03/2021.

Σημειώνεται ότι οι επιπτώσεις της πανδημίας του Covid-19 στον τραπεζικό τομέα, ιδιαίτερα όσον αφορά τις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις, τις προβλέψεις και την κερδοφορία αποτελούν αστάθμητο παράγοντα. Η ρευστότητα του τραπεζικού τομέα διατηρήθηκε στα ίδια ψηλά επίπεδα. Οι επιπτώσεις στην κερδοφορία είναι διακριτές στα αποτελέσματα του 2020, ενώ ο αντίκτυπος στις ΜΕΧ αναμένεται να διαφανεί εντός του 2021.

Πέραν των εκτάκτων μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας, κατά το 2020 συνεχίστηκε η ολοκληρωμένη πολιτική αντιμετώπισης των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων (ΜΕΧ), στηριζόμενη σε τρεις άξονες ως ακολούθως:

Στα πλαίσια του **πρώτου άξονα**, κατά το 2020, το Υπουργείο Οικονομικών παρακολούθησε την εφαρμογή του αναθεωρημένου νομοθετικού πλαισίου για τις ΜΕΧ. Παρόλη τη σημαντική πρόοδο που έχει επιτευχθεί, κυρίως μέσω συναλλαγών πώλησης ΜΕΧ που αφείρεσαν πέραν του 50% των ΜΕΧ από τους ισολογισμούς των τραπεζών κατά τα τελευταία τρία έτη, το 21% των συνολικών χορηγήσεων εντός του τραπεζικού τομέα, δηλαδή περίπου €6,3 δισ., στις 31/10/2020 παραμένουν ως μη εξυπηρετούμενες.

Δεδομένης της σημασίας και του μεγέθους του χρέους εντός το 2020 συνεχίστηκε η ετοιμασία της νέας δέσμης νομοσχεδίων για περαιτέρω βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για τη διαχείριση των ΜΕΧ. Ειδικότερα, η δέσμη νομοσχεδίων στοχεύει στη δημιουργία πλαισίου αδειοδότησης, ρύθμισης και εποπτείας των εταιρειών διαχείρισης πιστωτικών διευκολύνσεων ούτως ώστε να διασφαλίζει την πρόσβαση των εν λόγω εταιρειών στα τραπεζικά δεδομένα των δανειοληπτών υπό τη διαχείρισή τους, προκειμένου να είναι σε θέση να εκτιμήσουν την πιστοληπτική ικανότητα τους και να παρέχουν σε αυτούς βιώσιμες λύσεις αναδιάρθρωσης, τηρουμένων των διατάξεων του ενωσιακού Κανονισμού για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των δανειοληπτών. Θα παρέχεται επίσης πρόσβαση, σε εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων, στα δεδομένα που τηρεί το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας σε σχέση με

ακίνητη περιουσία και αφορούν τις πιστωτικές διευκολύνσεις στην κατοχή τους, κατά αναλογία με την πρόσβαση που έχουν τα τραπεζικά ιδρύματα.

Ο **δεύτερος άξονας** αφορά τη μεταφορά του μεγαλύτερου μέρους εργασιών της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας Λτδ (ΣΚΤ) στην Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ. Η Ελληνική Τράπεζα ανέλαβε σημαντικό ποσοστό του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων, τα κυπριακά κυβερνητικά ομόλογα και όλες τις καταθέσεις πελατών. Η Συμφωνία μεταξύ της πρώην ΣΚΤ και της Ελληνικής Τράπεζας περιλάμβανε και τη δημιουργία Σχεδίου Εγγύησης Δανείων (Asset Protection Scheme) στο οποίο συμμετέχει και η Κυπριακή Δημοκρατία ως εγγυητής των υποχρεώσεων που δυνατόν να προκύψουν. Η Ελληνική Τράπεζα υπέβαλε επτά απαιτήσεις προς την ΚΕΔΙΠΕΣ ύψους €99,1 εκ. μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2020 σε σχέση με τις μη αναμενόμενες ζημιές του Σχεδίου Εγγύησης Δανείων που προέκυψαν από την πρώτη μέρα της απόκτησης της ΣΚΤ και μέχρι τις 30 Ιουνίου 2020. Έχει γίνει μερική αποπληρωμή ύψους €55,6εκ. από την ΚΕΔΙΠΕΣ προς την Ελληνική Τράπεζα, έναντι των δυο πρώτων απαιτήσεων που έχουν υποβληθεί. Παράλληλα, η Ελληνική Τράπεζα κατέβαλε τέλη ύψους €19,5εκ. στο κράτος σε σχέση με τις παρεχόμενες κυβερνητικές εγγυήσεις από το συνολικό ποσό ύψους €63εκ. που θα κληθεί να καταβάλει σύμφωνα με το Σχέδιο εάν η περίμετρος του χαρτοφυλακίου παραμείνει ως έχει.

Η εναπομείνουσα οντότητα (ΚΕΔΙΠΕΣ), η οποία είναι 100% θυγατρική της ΣΕΔΙΠΕΣ, ασχολείται αποκλειστικά με τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων που είναι στη διάθεση της και δεν ασκεί οποιαδήποτε άλλη οικονομική δραστηριότητα. Σημειώνεται ότι η Altamira Asset Management (Cyprus) Ltd διαχειρίζεται χορηγήσεις που είναι σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών και των ακινήτων που δεν αφορούν ίδια χρήση. Το Σεπτέμβριο του 2020 ολοκληρώθηκε η διαδικασία πώλησης του 49% του μετοχικού κεφαλαίου της ΣΕΔΙΠΕΣ στην Altamira Asset Management S.A που κατείχε στην Altamira Asset Management (Cyprus) Limited έναντι του ποσού των €4,5εκ. Επίσης έχει αρχίσει η διαπραγμάτευση νέας Συμφωνίας η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2021.

Μέχρι το τέλος του 2020 η ΚΕΔΙΠΕΣ αποπλήρωσε στο κράτος το ποσό των €320εκ. ως μέρος της κρατικής βοήθειας, ενώ άλλο μέρος της κρατικής βοήθειας θα αποπληρωθεί μέσω της απόκτησης από τη Κυπριακή Δημοκρατία ακινήτων και άλλων περιουσιακών στοιχείων της ΚΕΔΙΠΕΣ αξίας περίπου €140εκ., διαδικασία η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2021.

Ο **τρίτος άξονας** αφορά την αντιμετώπιση του πιο δύσκολου τμήματος του δανειακού χαρτοφυλακίου, αυτού των ΜΕΧ που είναι εξασφαλισμένα με υποθήκη την κύρια κατοικία του δανειολήπτη. Το Σχέδιο ΕΣΤΙΑ, το οποίο θα μπορούσε δυνητικά να καλύψει μέχρι €3,4 δισ. ΜΕΧ, εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Δεκέμβριο του 2018, ως ορθώς στοχοθετημένο και συμβατό με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Μέσω του επιμερισμού των βαρών, το Σχέδιο «ΕΣΤΙΑ» δίνει κίνητρα στα επιλέξιμα⁴ νοικοκυριά ή ΜΜΕ να αποπληρώσουν τα δάνειά τους, συμβάλλοντας στη σταθεροποίηση του τραπεζικού τομέα. Το Σχέδιο τέθηκε σε εφαρμογή στις 2 Σεπτεμβρίου 2019 με την περίοδο υποβολής αιτήσεων να λήγει την 31 Δεκεμβρίου 2019. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ), ως αρμόδιου φορέα υλοποίησης του Σχεδίου, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2019 υποβλήθηκαν 5.638 αιτήσεις που αντιστοιχούν σε ΜΕΧ εκτιμώμενου ύψους €1,7 δισ. Στη συνέχεια δόθηκε παράταση υποβολής αιτήσεων, με βάση τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 6/11/2019, 08/01/2020, 26/3/2020 και 27/5/2020, σε μια προσπάθεια να διευκολυνθεί η διαδικασία συμπλήρωσης των αιτήσεων, οι οποίες υπολείπονταν στοιχείων ή και των απαραίτητων δικαιολογητικών, ώστε να μπορούν να τύχουν αξιολόγησης από τα Τραπεζικά και άλλα ιδρύματα.

⁴ Τα επιλέξιμα δάνεια θα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) τα δάνεια ήταν κατά την 30.9.2017 Μη Εξυπηρετούμενα και

(β) η Αγοραία Αξία της Κύριας Κατοικίας κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις τριακόσιες πενήντα χιλιάδες ευρώ (€350.000).

Το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του, ημερ. 27/5/2020, λαμβάνοντας υπόψη τις συνεχιζόμενες αρνητικές επιπτώσεις που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοϊού, αποφάσισε να εγκρίνει τη δυνατότητα υποβολής αίτησης κατά την περίοδο από 01/06/2020 - 15/06/2020 από δανειολήπτες που δεν είχαν υποβάλει αίτηση για ένταξη στο Σχέδιο Εστία μέχρι τις 31/12/2019.

Ως αποτέλεσμα της πιο πάνω απόφασης, ο συνολικός αριθμός των υποβληθέντων αιτήσεων στο Σχέδιο Εστία σύμφωνα με στοιχεία του ΥΕΠΚΑ ανήλθε σε 6389 που αντιστοιχούν σε ΜΕΧ εκτιμώμενου ύψους €1,9 δισ. Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2020 είχαν προωθηθεί στο ΥΕΠΚΑ από τα τραπεζικά και άλλα ιδρύματα 5.176 αιτήσεις ή 81% των συνολικών αιτήσεων. Από τις υποβληθείσες αιτήσεις, οι 3312 είχαν αξιολογηθεί ως πλήρως συμπληρωμένες αιτήσεις ή ποσοστό κοντά στο 64%. Από τις αξιολογημένες αιτήσεις είχε εγκριθεί ή βρισκόταν στη διαδικασία έγκρισης περίπου το 18% που αντιστοιχούσε σε 674 αιτήσεις, ενώ ένα ποσοστό περίπου 15% ή 543 αιτήσεις αφορούσαν δανειολήπτες που πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας του Σχεδίου, ωστόσο δεν ικανοποιούσαν το κριτήριο βιωσιμότητας.

Κατά τον Δεκέμβριο του 2020, 1468 αιτήσεις ή περίπου 28% των υποβληθεισών αιτήσεων δεν είχαν πλήρως συμπληρωθεί, παρά τις επανειλημμένες παρατάσεις που είχαν δοθεί από την Κυβέρνηση. Ως κυριότερος λόγος απόρριψης δανειοληπτών που υπέβαλαν αίτηση στο Σχέδιο καταγράφεται η μη ικανοποίηση του εισοδηματικού ή του περιουσιακού κριτήριο του Σχεδίου.

Η πλήρης υλοποίηση του Σχεδίου Εστία και ο καθορισμός του τελικού αριθμού των επιλέξιμων δικαιούχων αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2021. Η χαμηλότερη από την αρχικά εκτιμώμενη συμμετοχή στο Σχέδιο Εστία αποδίδεται κατά κύριο λόγο στην απροθυμία ενός σημαντικού αριθμού δανειοληπτών να προβούν σε απόκλιση των εισοδηματικών και περιουσιακών τους στοιχείων.

Ως εκ των πιο πάνω, το Σχέδιο Εστία ανέδειξε τις διάφορες κατηγορίες δανειοληπτών, και, συγκεκριμένα, την κατηγορία εκείνη των δανειοληπτών που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως "στρατηγικοί κακοπληρωτές", αλλά και τους δανειολήπτες που ενώ πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας του Σχεδίου Εστία, εντούτοις δεν μπορούν να ενταχθούν σε αυτό, λόγω μη ικανοποίησης του κριτηρίου της βιωσιμότητας.

Καθώς το μακροοικονομικό περιβάλλον και οι προοπτικές εξακολουθούν να είναι αβέβαιες η χρηματοοικονομική κατάσταση των πιστωτικών ιδρυμάτων θα συνεχίσει να επηρεάζεται. Οι διεθνείς οίκοι πιστοληπτικής αξιολόγησης προχώρησαν σε μεταβολή του ορίζοντα των κυπριακών πιστωτικών ιδρυμάτων είτε από "θετικό" σε "σταθερό" είτε από "σταθερό" σε "αρνητικό", ενέργεια που αποδίδεται στην προσδοκία τους για αρνητικό αντίκτυπο στους ισολογισμούς των τραπεζών τα επόμενα ένα με δύο έτη.

II. ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑ

Εντός του 2020, ως αποτέλεσμα των ενεργειών για συνεχή βελτίωση του νομικού και κανονιστικού πλαισίου για τον κλάδο της κεφαλαιαγοράς, ο κλάδος παρουσίασε σταθερή πορεία με τις εποπτευόμενες οντότητες από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς να ανέρχονται σε 788 στις 31/12/2020 σε σύγκριση με 746 στις 31/12/2019. Οι Κυπριακές Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών ανήλθαν σε 242 στις 31/12/2020 σε σύγκριση με 240 που ήταν στο τέλος του 2019.

Ο τομέας των συλλογικών επενδυτικών ταμείων παρουσίασε μείωση με τα στοιχεία ενεργητικού υπό διαχείριση να φτάνουν περίπου τα €7,97 δισ. για το δεύτερο τρίμηνο του 2020 σε σύγκριση με €8,3 δισ. στα τέλη του 2019.

III. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Κατά την 31/12/2020 λειτούργησαν 34 ασφαλιστικοί/αντασφαλιστικοί οργανισμοί εγγεγραμμένοι στην Κύπρο υπό την εποπτεία της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών. Το συνολικό ποσό των παραχθέντων ασφαλίσεων, των εν λόγω εταιρειών ανήλθαν κατά το 2020 στο ποσό των €969,9 εκ. (868,7 εκ. στη Κύπρο και €101,2 εκ. εκτός Κύπρου) σε σχέση με €953,1εκ. κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2019 (853,9 εκ. στην Κύπρο και €99,2εκ. εκτός Κύπρου). Τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία των εν λόγω εταιρειών ήταν €4,09 δισ. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2020 σε σχέση με €4,1 δισ. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019. Ο σταθμισμένος μέσος όρος για την Κάλυψη Φερεγγυότητας (Solvency Cover Ratio), για όλες τις εταιρείες μαζί, ήταν 308.3% στις 30 Σεπτεμβρίου 2019, σε σχέση με 305.5% στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Εντός του 2020 συνεχίστηκαν οι ενέργειες για την ενίσχυση του πλαισίου εποπτείας των ασφαλιστικών εταιρειών και ταμείων επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών με τη δημιουργία νέας ανεξάρτητης εποπτικής αρχής, έτσι ώστε να διασφαλίζονται όσο το δυνατό καλύτερα τα δικαιώματα και συνταξιοδοτικά ωφελήματα των πολιτών, καθώς και η ευρωστία των συνταξιοδοτικών ταμείων και ασφαλιστικών εταιρειών. Τον Οκτώβριο του 2019 κατατέθηκε στη Βουλή νομοσχέδιο που ρυθμίζει τα περί της Σύστασης και Λειτουργίας της Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων Κύπρου και Συναφή θέματα το οποίο δεν εξετάστηκε ακόμη από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Η συζήτηση του νομοσχεδίου ξεκίνησε τον Ιούνιο 2020 από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας.

IV. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

Το Σχέδιο παραχώρησης Κυβερνητικών Εγγυήσεων ύψους €1,5 δισ. προς την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για παραχώρηση δανείων προς τις κυπριακές τράπεζες για χρηματοδότηση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (SMEs) και εταιρειών μεσαίας κεφαλαιοποίησης (Mid-caps) στην Κύπρο, το οποίο αρχικά εφαρμόστηκε με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου στις 20 Φεβρουαρίου 2014, σε μια προσπάθεια ενίσχυσης του ιδιωτικού τομέα και της κυπριακής οικονομίας γενικότερα, εξακολουθεί να συνεχίζεται με μεγάλη επιτυχία.

Από την έναρξη του Σχεδίου μέχρι το τέλος του 2020 είχαν υπογραφεί 24 διαφορετικές Συμφωνίες Εγγύησης συνολικού ύψους €930 εκ. και έχουν επωφεληθεί 8 διαφορετικές τράπεζες (Τράπεζα Κύπρου, Alpha Bank, Ελληνική Τράπεζα, Eurobank, Societé General, CDB, RCB, Astrobank).

Το Σχέδιο κρίνεται πολύ επιτυχημένο γιατί επιτυγχάνει το στόχο του που ήταν η στήριξη κυρίως Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων (SMEs) και Εταιρειών Μεσαίας Κεφαλαιοποίησης (Mid-caps) οι οποίες συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη και την απασχόληση και οι οποίες στη συντριπτική τους πλειοψηφία δεν έχουν εναλλακτικές μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιλογές χρηματοδότησης για τη διατήρηση των δραστηριοτήτων τους.

Οι ευνοϊκοί όροι χρηματοδότησης και η αυξημένη μακροπρόθεσμη δανειοδοτική ικανότητα της ΕΤΕπ έχει ως αποτέλεσμα το χαμηλότερο κόστος χρηματοδότησης μέσω της μείωσης των δανειστικών επιτοκίων και βελτιωμένους όρους για τους τελικούς δικαιούχους και συμβάλλει στην ενίσχυση του δανεισμού από τις κυπριακές τράπεζες τονώνοντας με αυτό τον τρόπο την επενδυτική δραστηριότητα.

Στις 30 Νοεμβρίου, 2020 υπογράφηκε Συμφωνία Δανείου ύψους μέχρι 150 εκ. ευρώ μεταξύ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της Εταιρείας Υποδομών Φυσικού Αερίου (ΕΤΥΦΑ) για χρηματοδότηση του ενεργειακού έργου «CyprusGas2EU» για την κατασκευή των απαραίτητων υποδομών για την έλευση φυσικού αερίου στην Κύπρο.

Στις 7 Δεκεμβρίου, 2020 στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (EFSI) υπογράφηκε Συμφωνία Δανείου ύψους μέχρι 76 εκ. ευρώ μεταξύ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου για χρηματοδότηση της εγκατάστασης νέου αεριοστρόβιλου συνδυσασμένου κύκλου στον ηλεκτροπαραγωγικό σταθμό του Βασιλικού.

Στις 21 Δεκεμβρίου, 2020 στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (EFSI) υπογράφηκε Συμφωνία Δανείου ύψους μέχρι 19 εκ. ευρώ μεταξύ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του τηλεπικοινωνιακού παρόχου της Epic Ltd για χρηματοδότηση της εγκατάστασης ενός δικτύου ευρυζωνικής πρόσβασης με ιδιαίτερα υψηλή ικανότητα μέσω της ανάπτυξης του δικτύου οπτικών ινών στην οικιακή τεχνολογία.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕπ ενέκρινε στις 4 Νοεμβρίου, 2020 δάνειο συνολικού ύψους μέχρι €100 εκ. για χρηματοδότηση τεσσάρων έργων που περιλαμβάνει την κατασκευή και βελτίωση τεσσάρων δρόμων και αυτοκινητόδρομων τα οποία θεωρήθηκαν για σκοπούς χρηματοδότησης από την ΕΤΕπ ως ένα ενιαίο έργο με την ονομασία "National Roads III Project".

Με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 27 και 28 Μαΐου, 2020 στα πλαίσια του πακέτου στήριξης της οικονομίας, εγκρίθηκε, η συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Πανευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων («Pan-European Guarantee Fund») για σκοπούς αντιμετώπισης των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19. Στόχος του Πανευρωπαϊκού Ταμείου Εγγυήσεων είναι να ανταποκριθεί στον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας διασφαλίζοντας ότι οι ΜΜΕ, οι Εταιρείες Μεσαίας Κεφαλαιοποίησης και οι διάφοροι φορείς που παρέχουν βασικές υπηρεσίες στους τομείς της υγείας, έρευνας και εκπαίδευσης, που δραστηριοποιούνται στην επικράτεια των κρατών μελών που θα συμμετέχουν στο Ταμείο, έχουν πρόσβαση σε επαρκή ρευστότητα ώστε να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις που δημιούργησε η κρίση και να συμβάλει στην προσπάθεια επανεκκίνησης των οικονομιών τους. Το Ταμείο έχει σχεδιαστεί για να παραχωρεί εγγυήσεις μέχρι και 80% προς τους ενδιάμεσους οικονομικούς φορείς (τράπεζες) για χρηματοδότηση ΜΜΕ ενώ περιλαμβάνει και δυνατότητα παροχής αντεγγυήσεων προς τα εθνικά σχέδια εγγυήσεων.

Η Συμφωνία Συνεισφοράς (Contribution Agreement) μεταξύ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και της Κυπριακής Δημοκρατίας και η Συμφωνία Εγγύησης (First Demand Guarantee Agreement) μεταξύ των Εγγυητών και της ΕΤΕπ σχετικά με τη δημιουργία Πανευρωπαϊκού Ταμείου Εγγυήσεων υπογράφηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών στις 12 Ιουνίου 2020 και η Κύπρος θα συμμετάσχει στο Ταμείο συνεισφέροντας ποσό ύψους €32,5 εκ. υπό την μορφή εγγυήσεων.

Στα πλαίσια ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας, έπειτα από την οικονομική κρίση 2012-2013, το 2014 ιδρύθηκε το Ταμείο Επιχειρηματικότητας Κύπρου (ΤΕΚ) το οποίο αποτελεί χρηματοδοτικό εργαλείο για στήριξη της επιχειρηματικότητας, μέσω της παραχώρησης δανείων με πολύ ευνοϊκούς όρους (μειωμένα επιτόκια, κατά το δυνατόν μειωμένες εγγυητικές απαιτήσεις, μακρά περίοδο αποπληρωμής και περίοδο χάριτος) στις ΜΜΕ. Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2020, υπογράφηκαν, μεταξύ συμμετεχόντων τραπεζών και ΜΜΕ, συνολικά 536 δάνεια, συνολικού ύψους €136,26 εκ. (97,3% του χαρτοφυλακίου του ΤΕΚ), ενώ οι κυριότεροι τομείς που επωφεληθήκαν από το εν λόγω πρόγραμμα είναι οι εξής: εμπόριο (38,7%), ξενοδοχεία και εστίαση (16,2%), μεταποίηση (11,5%), επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές υπηρεσίες (5,8%), πρωτογενής τομέας (4,8%), παιδεία (4,1%), υγεία και δραστηριότητες κοινωνικής εργασίας (3,8%) και ο κατασκευαστικός τομέας (3,2%). Η περίοδος διάθεσης δανείων προς τις ΜΜΕ κατά τη Α' φάση λειτουργίας του ΤΕΚ έληξε τον Δεκέμβριο του 2020. Η Κυβέρνηση της ΚΔ τον Μάιο του 2020 για σκοπούς περαιτέρω στήριξης της πραγματικής οικονομίας εν μέσω της πανδημίας αποφάσισε τη συνέχιση της λειτουργίας του ΤΕΚ.

V. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ – EQUITY FUND

Στις 21 Αυγούστου 2019 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου εγκρίθηκε η δημιουργία του Επενδυτικού Ταμείου για την Παροχή Χρηματοδότησης Κεφαλαίου (Equity Fund) με στόχο την κάλυψη του κενού που υπάρχει στη χρηματοδότηση των κυπριακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε σχέση με χρηματοδοτικά προϊόντα μετοχικού χαρακτήρα.

Το Ταμείο θα πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- ▶ Η επενδυτική στρατηγική θα αποφασιστεί από το κράτος και θα πρέπει να διασφαλίζει ότι το Ταμείο θα εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον και θα στηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Κύπρου.

- ▶ Το κράτος δεν θα εμπλέκεται στη διαδικασία λήψης επενδυτικών αποφάσεων του Ταμείου - ο ρόλος του θα περιοριστεί στην άσκηση εποπτικού ελέγχου, στη βάση συμφωνημένης επενδυτικής πολιτικής και ποσοτικών στόχων.
- ▶ Η διαχείριση του Ταμείου θα γίνεται από ανεξάρτητο ειδικό διαχειριστή κεφαλαίων (εφεξής «Διαχειριστής Ταμείου»), ο οποίος θα είναι αδειοδοτημένος από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου ή αντίστοιχη εποπτική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Διαχειριστής Ταμείου θα είναι υπεύθυνος για την εφαρμογή της επενδυτικής στρατηγικής και για τη λήψη των επενδυτικών αποφάσεων, σε συνεργασία με την «Επενδυτική Επιτροπή» που θα οριστεί από το Διοικητικό Συμβούλιο και θα αποτελείται από εμπειρογνώμονες του τομέα εγνωσμένου κύρους και με εξειδικευμένες γνώσεις στα επενδυτικά ταμεία. Οι επενδυτικές αποφάσεις του Διαχειριστή/Επενδυτικής Επιτροπής θα έχουν ως γνώμονα την υλοποίηση της επενδυτικής στρατηγικής του κράτους η οποία θα καθορίζεται στη Συμφωνία μεταξύ Κυβέρνησης και Διαχειριστή (Management Agreement). Η κυβέρνηση θα συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου.

Σε συνέχεια της προαναφερθείσας απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, το Υπουργείο Οικονομικών με την τεχνική στήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής («Σύμβουλοι»), προκήρυξε διαγωνισμό στις 4/5/2020 για την επιλογή διαχειριστή (Fund Manager) ο οποίος θα αναλάβει τη σύσταση και τη διαχείριση του Ταμείου, ακολουθώντας την επενδυτική στρατηγική του κράτους. Στις 29/10/2020 το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου Οικονομικών, λαμβάνοντας υπόψη ότι υποβλήθηκαν προσφορές κατά παράβαση ενός ουσιώδους όρου των εγγράφων του διαγωνισμού και ότι αυτό ενδεχομένως να οφείλεται σε αντιφατικές πρόνοιες στα έγγραφα του διαγωνισμού, αποφάσισε την ακύρωση του διαγωνισμού. Μέχρι και το τέλος του 2020, εκκρεμούσε υπόθεση ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών για την ανατροπή ή όχι της απόφασης του Συμβουλίου Προσφορών, κατόπιν προσφυγών από 2 οικονομικούς φορείς που είχαν υποβάλει προσφορά.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 5: «ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ»

I. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Επέκταση/αναβάθμιση της Λειτουργίας Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη (ΚΕΠ)

Καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 το 2020, ο θεσμός των ΚΕΠ συνέχισε να λειτουργεί για την εξυπηρέτηση των πολιτών, προσαρμοσμένος στις συνθήκες που επικρατούσαν σε κάθε περίοδο.

Στο πλαίσιο λήψης των απαραίτητων μέτρων πρόληψης, ο τρόπος λειτουργίας των ΚΕΠ σε όλες τις επαρχίες διαφοροποιήθηκε, ώστε να περιοριστεί η διακίνηση μεγάλου αριθμού ατόμων σε κάθε ΚΕΠ, σύμφωνα με τα εκάστοτε κυβερνητικά Διατάγματα και οδηγίες. Συγκεκριμένα, θεσμοθετήθηκε η εξυπηρέτηση των πολιτών μόνο μετά από την τηλεφωνική διευθέτηση ραντεβού, η οποία συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Στη συνέχεια τοποθετήθηκαν διαχωριστικά τύπου plexiglass και έγινε διευθέτηση ούτως ώστε σε κάθε ΚΕΠ να εξυπηρετείται ο μεγαλύτερος δυνατός αριθμός πολιτών, ανάλογα με τον χώρο. Καθορίστηκε, σε κάθε ΚΕΠ, αριθμός πολιτών που μπορούν να περιμένουν στον χώρο αναμονής, ο αριθμός των γραφείων/ταμείων που μπορούν να λειτουργούν ταυτόχρονα για επιτόπου εξυπηρέτηση πολιτών και ο αριθμός των γραφείων/ταμείων που μπορούν να λειτουργούν, χωρίς την παρουσία πολιτών, για τη διεκπεραίωση αιτήσεων ή για την εξυπηρέτηση πολιτών που περιμένουν στον χώρο αναμονής. Οι εν λόγω ρυθμίσεις ήταν απαραίτητες για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή των οδηγιών για την τήρηση των ενδεδειγμένων αποστάσεων μεταξύ των ατόμων που βρίσκονται εντός των ΚΕΠ στους χώρους εξυπηρέτησης και αναμονής.

Επιπρόσθετα, έγιναν διευθετήσεις σε όλα τα ΚΕΠ, ούτως ώστε το κοινό να μπορεί να υποβάλει, σε ειδικά κιβώτια που τοποθετήθηκαν στην είσοδο του κάθε ΚΕΠ, αιτήσεις που αφορούν π.χ. τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων (για συντάξεις, επιδόματα, βοηθήματα κτλ), το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, τη φοιτητική χορηγία κτλ. Κατά την αρχική περίοδο όπου ίσχυαν περιορισμοί στη διακίνηση το 2ο τρίμηνο 2020, τα ΚΕΠ λειτουργούσαν με προσωπικό ασφαλείας, μόνο για τις επείγουσες περιπτώσεις στις απαραίτητες υπηρεσίες.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας με βάση το πρότυπο ISO 9001:2015, επικαιροποιήθηκε η Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνων με την καταχώρηση νέου Κινδύνου που αφορά στην πανδημία του ιού COVID-19 και τη λήψη όλων των ενδεδειγμένων μέτρων πρόληψης και ενεργειών αντιμετώπισης, με σκοπό τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας. Ενεργοποιήθηκε επίσης το Διαδικτυακό Διαδραστικό Εργαλείο Εκτίμησης Κινδύνων (ΟiRA) για την αντιμετώπιση του ιού COVID-19, σύμφωνα με την πολιτική που καθόρισε το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Εφαρμόστηκαν επίσης προληπτικά και προστατευτικά μέτρα, σε όλα τα ΚΕΠ, στη βάση του Οδηγού Διαχείρισης Θεμάτων Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία σε Συνθήκες Κορωνοϊού, του Υπουργείου Εργασίας.

Δεδομένων των συνθηκών της πανδημίας, το πρόγραμμα επέκτασης του θεσμού των ΚΕΠ διατηρήθηκε το ίδιο κατά το 2020 και αφορά στα ακόλουθα νέα έργα, σε συνεργασία με το Τμήμα Δημοσίων Έργων και το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών:

- ▶ Μεταστέγαση του ΚΕΠ Λεμεσού σε κτήριο της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, όπως διαλαμβάνει η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 87.871 και ημερ. 25/7/2019.
- ▶ Σύσταση 2ου ΚΕΠ στην Πάφο, σε κτήριο της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, όπως διαλαμβάνει η ίδια πιο πάνω Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.
- ▶ Σύσταση νέου ΚΕΠ Λευκωσίας 3, στα Λατσιά, σε κτήριο της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, όπως διαλαμβάνει η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 88.440 και ημερ. 6/11/2019.

Άλλες αναπτυξιακές δράσεις για αναβάθμιση της λειτουργίας των ΚΕΠ περιλαμβάνουν:

(i) την πιστοποίηση του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας, με βάση το νέο πρότυπο ISO 9001:2015, τον Ιανουάριο 2020. Το Σύστημα διέπει τη λειτουργία του θεσμού και συγκεκριμένα: (α) τις διαδικασίες παροχής υπηρεσιών ώστε οι πολίτες να τυγχάνουν της ίδιας εξυπηρέτησης οποιοδήποτε ΚΕΠ επισκεφθούν και (β) τις διαδικασίες εσωτερικής λειτουργίας που εφαρμόζονται ομοιόμορφα σε όλα τα ΚΕΠ.

(ii) τον προγραμματισμό για την προσθήκη νέας υπηρεσίας στα ΚΕΠ που αφορά στην επαγωγή ένορκων δηλώσεων για τις υπηρεσίες που ήδη παρέχονται στα ΚΕΠ, για τις οποίες απαιτείται η επαγωγή όρκου από το δικαστήριο, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθεσίες, εγκυκλίου και οδηγίες των Υπουργείων/Τμημάτων/Υπηρεσιών που είναι αρμόδια για τις εν λόγω υπηρεσίες. Στις ενέργειες που υλοποιήθηκαν το 2020 περιλαμβάνεται η προώθηση τροποποίησης του περί Όρκων Νόμου από την αρμόδια αρχή για να καταστεί δυνατή η παροχή της υπηρεσίας από τα ΚΕΠ.

(iii) Εκτέλεση εργασιών αναβάθμισης στα ΚΕΠ Λάρνακας και Κολοσσίου, με σκοπό την αύξηση των θέσεων εργασίας για την εξυπηρέτηση των πολιτών.

(iv) Προγραμματισμός εργασιών αναβάθμισης στο ΚΕΠ Αμμοχώστου, με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας του.

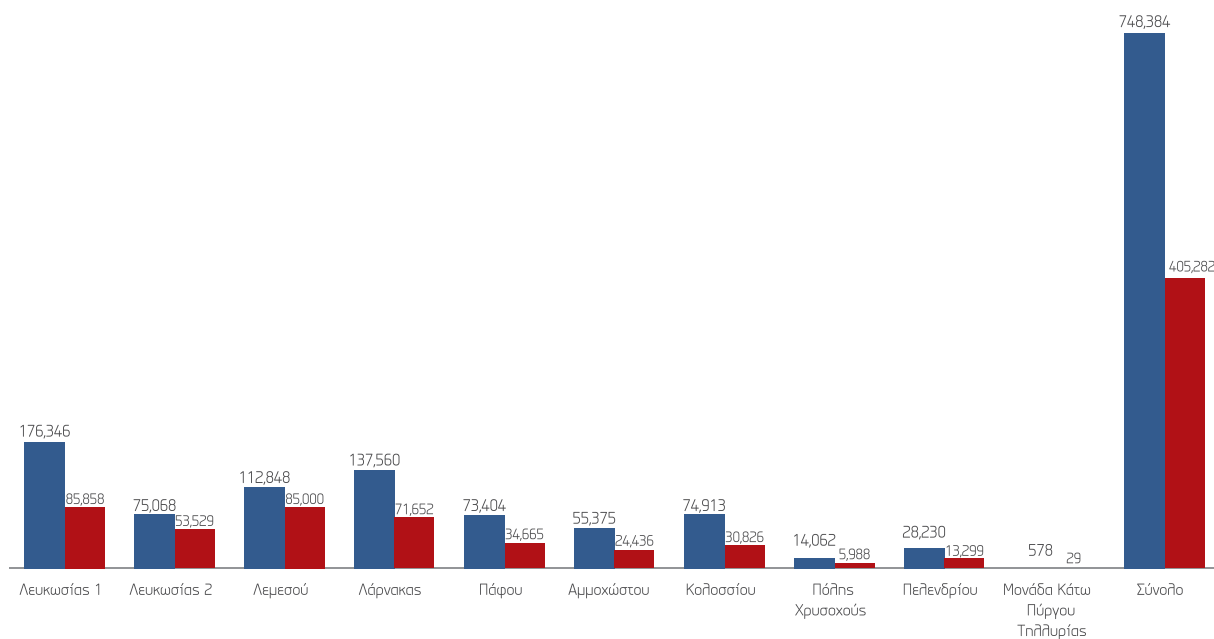
(v) Αναβάθμιση των τηλεφωνικών κέντρων όλων των ΚΕΠ (προσθήκη νέων θέσεων εργασίας τηλεφωνική και προμήθεια πρόσθετου εξοπλισμού) για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στη ραγδαία αύξηση των τηλεφωνικών κλήσεων των πολιτών, η οποία ήταν αποτέλεσμα τόσο της θεσμοθέτησης της εξυπηρέτησης των πολιτών με την τηλεφωνική διευθέτηση ραντεβού, όσο και του τερματισμού της λειτουργίας του Κέντρου Τηλεξυπηρέτησης (αριθμός 1434) τον Σεπτέμβριο του 2020. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2020 τα ΚΕΠ δέχθηκαν συνολικά 405,282 τηλεφωνικές κλήσεις από πολίτες σε σχέση με 119,336 το 2019 (αύξηση 240%).

Επιπρόσθετα, την περίοδο 14.09.2020 έως 25.09.2020 πραγματοποιήθηκε έρευνα ικανοποίησης πολιτών, σε συνεργασία με τη Στατιστική Υπηρεσία, στο πλαίσιο της οποίας η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών (97%) δήλωσε γενικά ικανοποιημένη ή πολύ ικανοποιημένη με τα ΚΕΠ. Σε σύγκριση με τα αποτελέσματα της έρευνας του 2017, όπου το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε στο 92,4%, παρουσιάζεται αύξηση κατά 4.6 ποσοστιαίες μονάδες.

Σήμερα τα ΚΕΠ παρέχουν πέραν των 100 υπηρεσιών διαφόρων Υπουργείων και Τμημάτων. Συνολικά τα 9 ΚΕΠ (Λευκωσίας 1, Λευκωσίας 2, Λεμεσού, Λάρνακας, Αμμοχώστου, Πάφου, Κολοσσίου, Πόλης Χρυσοχούς και Πελενδρίου) καθώς και η Μονάδα ΚΕΠ στον Κάτω Πύργο που λειτουργούσαν το 2020, προσέφεραν 748,384 υπηρεσίες, ενώ εξυπηρέτησαν τηλεφωνικά 405,282 πολίτες. Κατά μέσο όρο τα ΚΕΠ παρέχουν 3006 υπηρεσίες σε ημερήσια βάση. Σε σχέση με το 2019, παρατηρήθηκε μείωση στις παρεχόμενες υπηρεσίες, κατά περίπου 35%, λόγω των συνθηκών της πανδημίας του Ιού COVID-19, ενώ αυξήθηκε σημαντικά η τηλεφωνική εξυπηρέτηση, όπως αναφέρεται πιο πάνω.

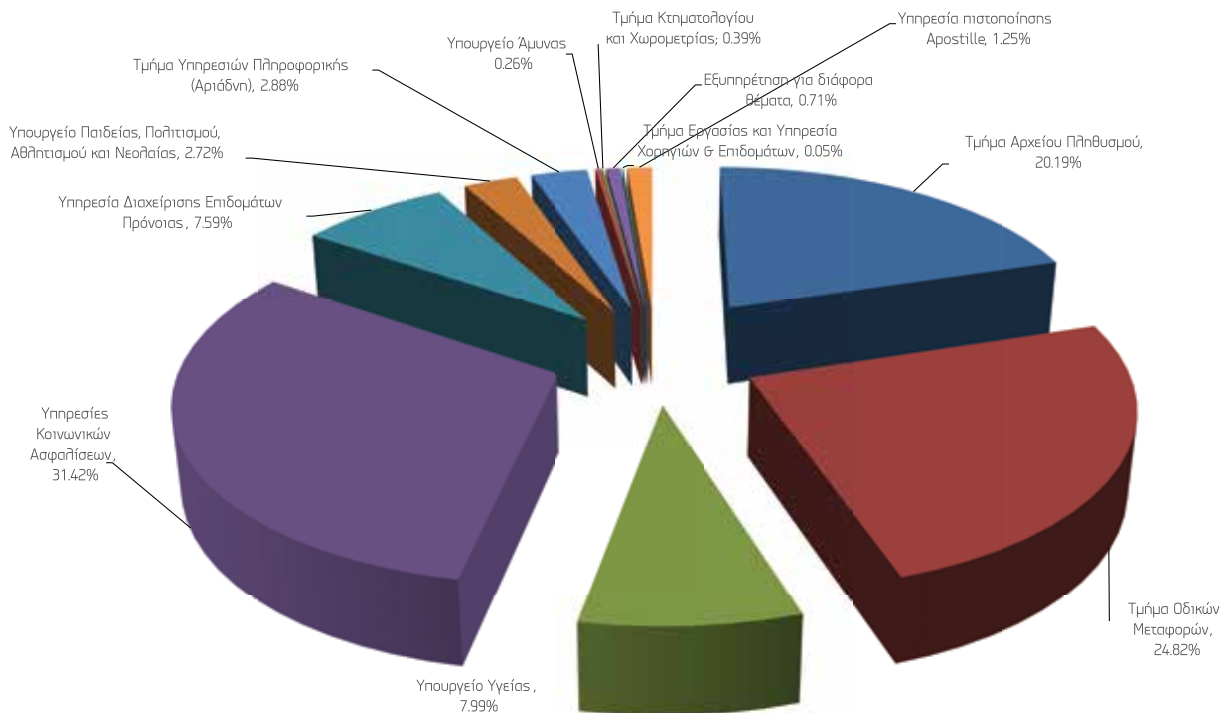
Στις γραφικές παραστάσεις που ακολουθούν παρουσιάζεται ο αριθμός των παρεχόμενων υπηρεσιών κατά ΚΕΠ και συνολικά (1η γραφική παράσταση), καθώς και το ποσοστό των υπηρεσιών ανά Υπουργείο/Τμήμα/Υπηρεσία που προσφέρθηκε από όλα τα ΚΕΠ (2η γραφική παράσταση) κατά το 2020.

Διάγραμμα 5: Αριθμός υπηρεσιών που προσφέρθηκαν και τηλεφωνικών κλήσεων που απαντήθηκαν σε κάθε ΚΕΠ και συνολικά το 2020

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Διάγραμμα 6: Ποσοστό (%) υπηρεσιών, ανά Υπουργείο/Τμήμα/Υπηρεσία που προσφέρθηκε από όλα τα ΚΕΠ το 2020

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Τηλεφωνική Εξυπηρέτηση Πολιτών

Τον Σεπτέμβριο του 2020 ολοκληρώθηκε το Έργο που αφορά τη λειτουργία Κέντρου Τηλεξυπηρέτησης (ΚΤΕ) για όλη τη δημόσια υπηρεσία, το οποίο εκτελέστηκε μέσω Σύμβασης με την Εταιρεία Omnitouch Cyprus Ltd.

Το ΚΤΕ λειτούργησε από τον Οκτώβριο του 2018 παρέχοντας πρωτογενή πληροφόρηση (γενική πληροφόρηση και εξασφάλιση εντύπων), καθώς και δευτερογενή πληροφόρηση (ενημέρωση για την πρόοδο αιτημάτων σε σχέση με συγκεκριμένες υπηρεσίες του δημοσίου).

Το έτος 2020 (μέχρι και τον Σεπτέμβριο που έληξε η σχετική Σύμβαση) απαντήθηκαν από το ΚΤΕ 470.788 συνολικά κλήσεις, οι 444.024 εκ των οποίων εξυπηρετήθηκαν από τηλεφωνική και οι υπόλοιπες 26.764 από το Σύστημα Αυτόματης Εξυπηρέτησης (IVR). Το 56% των κλήσεων αυτών αφορούσαν τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας, του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Περαιτέρω, απαντήθηκαν από το ΚΤΕ 2.899 ηλεκτρομηνύματα (e - mails).

Με τη λήξη της Σύμβασης τα τηλεφωνικά κέντρα των Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη έχουν αναλάβει (επικουρικά των μητρικών υπηρεσιών) την τηλεφωνική εξυπηρέτηση για όσες υπηρεσίες προσφέρουν, όσον αφορά πληροφόρηση σε σχέση με τις διαδικασίες, προϋποθέσεις, δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίζονται κτλ.

Προστασία του πολίτη μέσα από την καταστολή του λαθρεμπορίου και πρόληψη της απάτης

Το Τμήμα Τελωνείων έχοντας ως στόχο την πρόληψη και καταστολή του λαθρεμπορίου, της απάτης και της προστασίας της κοινωνίας, έχει καθορίσει στοχευμένους ελέγχους επιβατών και εμπορευμάτων στα σημεία εισόδου και εξόδου της Δημοκρατίας και παράλληλα έχει προχωρήσει στην ενδυνάμωση των ελέγχων διακίνησης προσώπων και αγαθών από και προς τις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας που ευρίσκονται εκτός του αποτελεσματικού της ελέγχου.

Στο πλαίσιο αυτό, κατά το 2020 το Τμήμα Τελωνείων προέβη, μεταξύ άλλων, στις πιο κάτω ενέργειες:

- ▶ Χειρίστηκε συνολικά 1.702 υποθέσεις που αφορούσαν τη διάπραξη διαφόρων αδικημάτων και 1 υπόθεση αδήλων ρευστών διαθεσίμων που αφορούσαν ποσά άνω των €10.000.
- ▶ Καταχώρησε 18 ποινικές υποθέσεις στο ποινικό Δικαστήριο. Διαβίβασε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας 16 εκθέσεις γεγονότων αναφορικά με αγωγές. Εναντίον του Τμήματος καταχωρήθηκαν 23 προσφυγές. Περαιτέρω έτυχαν χειρισμού 1.014 υποθέσεις (π.χ. επιστολές, γνωμοδοτήσεις) οι οποίες σχετίζονται με την εφαρμογή της τελωνειακής και της άλλης νομοθεσίας, ενωσιακής και εθνικής.
- ▶ Πραγματοποίησε 189 λογιστικούς και άλλους εκ των υστέρων ελέγχους σε υποστατικά εισαγωγών και άλλων εμπλεκόμενων προσώπων που παρουσίαζαν αυξημένη επικινδυνότητα για αναληθείς δηλώσεις. Εκδόθηκαν συνολικά 57 έγκυρες «εκ των υστέρων βεβαιώσεις τελωνειακής οφειλής» για την είσπραξη €745.222 δασμοφορολογικών και άλλων επιβαρύνσεων.
- ▶ Χειρίστηκε συνολικά 18 υποθέσεις ναρκωτικών, αναβολικών και άλλων σκευασμάτων που σχετίζονται με αυτά, με ισάριθμες κατασχέσεις παράνομων ουσιών.
- ▶ Προέβη σε κατάσχεση 1.153.814 τεμαχίων τσιγάρων, πούρων και μικρών πούρων και 1.632 κιλών καπνού (περιλαμβανομένου καπνού για ναργιλέ), είτε λόγω παράνομης εισόδου/εισαγωγής στην Κυπριακή Δημοκρατία είτε κατά τους ελέγχους που διενεργούνται στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης λόγω παράνομης διακίνησης από τα κατεχόμενα.
- ▶ Προέβη σε κατασχέσεις/κατακρατήσεις 34.351 τεμαχίων εμπορευμάτων που παραβιάζουν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας κατά τη διενέργεια ελέγχων είτε στο στάδιο της εισαγωγής, εξαγωγής, επανεξαγωγής, διαμετακόμισης, εναπόθεσής τους σε αποθήκες, είτε στην κυπριακή αγορά, είτε στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης λόγω παράνομης διακίνησης από τα κατεχόμενα.

Πρωώθηση των Ανοικτών Δεδομένων

Κατά το 2020, συνεχίστηκε η πρωώθηση της εφαρμογής της πολιτικής γύρω από την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων του δημόσιου τομέα και τα ανοικτά δεδομένα στην Κύπρο. Η προσπάθεια επικεντρώθηκε στον συνεχή εμπλουτισμό και ποιοτικό έλεγχο της Εθνικής Διαδικτυακής Πύλης Ανοικτών Δεδομένων (www.data.gov.cy), όπου διατίθενται πέραν των 1100 συνόλων δεδομένων από μεγάλο αριθμό δημόσιων φορέων για περαιτέρω χρήση από τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τον ακαδημαϊκό/ερευνητικό κόσμο.

Στις 5 Μαρτίου 2020 διοργανώθηκε με επιτυχία εκδήλωση με τίτλο «Ημέρα Ανοικτών Δεδομένων 2020: Διαφάνεια, Καινοτομία, Ανάπτυξη». Σκοπός της ημερίδας στην οποία συμμετείχαν πέραν των 120 ενδιαφερομένων, ήταν η ανάπτυξη διαλόγου μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού / ακαδημαϊκού τομέα, ώστε να αναδειχθούν οι ευκαιρίες και οι δυνατότητες που παρουσιάζονται μέσω της αξιοποίησης των ανοικτών δεδομένων, τόσο στον τομέα της επιχειρηματικότητας, όσο και σε αυτόν της έρευνας και καινοτομίας.

Τον Μάιο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της Ευρωπαϊκής Πύλης Ανοικτών Δεδομένων, δημοσίευσε έκθεση με τίτλο “Open Best Practices in Europe – Learning from Cyprus, France and Ireland”, με την οποία παρουσιάζονται βέλτιστες πρακτικές από τις κορυφαίες, για το 2019, χώρες στον τομέα των ανοικτών δεδομένων. Η εν λόγω έκθεση παρουσιάστηκε και σε πανευρωπαϊκό διαδικτυακό σεμινάριο (webinar) με τίτλο Top Performing Open Data Countries, με τη συμμετοχή εισηγητών από τις τρεις χώρες τον Ιούνιο του 2020.

Κατά την περίοδο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου 2020, διενεργήθηκε δημόσια διαβούλευση επί του Νομοσχεδίου με τίτλο «ο περί των Ανοικτών Δεδομένων, της Περαιτέρω Χρήσης Εγγράφων και Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2021», το οποίο στόχο έχει την εναρμόνιση της Κυπριακής Δημοκρατίας με τη νέα Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα Ανοικτά Δεδομένα και την Περαιτέρω Χρήση των Πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα. Μεταξύ των σημαντικότερων αλλαγών που επιφέρει το προτεινόμενο Νομοσχέδιο, είναι η εισαγωγή της έννοιας των συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας (high-value datasets), η εισαγωγή νέων αυστηρότερων κανόνων για τις χρεώσεις και η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας, ώστε να καλύπτονται επιχειρήσεις που προσφέρουν δημόσιες υπηρεσίες (public undertakings), καθώς και δεδομένα που προκύπτουν από δημόσια χρηματοδοτούμενες έρευνες.

Τον Σεπτέμβριο του 2020, το ΤΔΔΠ προχώρησε σε ετοιμασία σχετικών εγγράφων και προκήρυξη διαγωνισμού για τη διενέργεια μελέτης αντικτύπου από τη χρήση των Ανοικτών Δεδομένων στην Κύπρο και ανάπτυξη μεθοδολογίας επιμέτρησής του στο πλαίσιο του έργου της πρωώθησης της χρήσης των ανοικτών δεδομένων στην Κύπρο. Η προσφορά κατακυρώθηκε τον Νοέμβριο του 2020 και το όλο έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2021.

Στις 15 Δεκεμβρίου 2020, δημοσιεύτηκε η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο Open Data Maturity Report 2020, όπου παρουσιάζεται η πρόοδος και ο βαθμός ωριμότητας σε σχέση με τα Ανοικτά Δεδομένα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το έτος 2020. Ειδικότερα, η Κύπρος κατετάγη στην πρώτη δεκάδα με συνολική βαθμολογία 87% (από 80% το 2019), στην κατηγορία “Fast Trackers”, μεταξύ των 32 χωρών που συμμετείχαν (28 κράτη-μέλη της ΕΕ και χώρες ΕΦΤΑ).

II. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Νομοθετήματα για μεταρρύθμιση της Δημόσιας Υπηρεσίας

Μετά την έγκρισή τους από το Υπουργικό Συμβούλιο, τα νομοθετήματα που προωθούνται για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 04 Οκτωβρίου 2019 και το Φεβρουάριο 2020 άρχισε η συζήτησή τους στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, κατά την οποία ηγήθηκαν από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις ορισμένα ζητήματα προς επανεξέταση που αφορούν κυρίως την εισαγωγή της νέας κατηγορίας θέσεων «Διατμηματικής Προαγωγής». Κατά το 2020 πραγματοποιήθηκαν περαιτέρω διαβουλεύσεις και εντός του 2021 αναμένεται να οριστικοποιηθούν οι τροποποιήσεις που ενδεχομένως να χρειαστεί να γίνουν στα εν λόγω νομοθετήματα με στόχο να υπάρξει η αναγκαία συναίνεση για έγκρισή τους. Οι επιδιωκόμενοι στόχοι των εν λόγω νομοθετημάτων είναι οι πιο κάτω:

(α) Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος

Με το Νομοσχέδιο αυτό επιδιώκεται:

- ▶ η εισαγωγή της κατηγορίας θέσεων «Διατμηματικής Προαγωγής», που αφορά τις επιστημονικές/ επαγγελματικές θέσεις της δημόσιας υπηρεσίας στην Κλίμακα Α13(ii), με σκοπό την αύξηση του αριθμού των πιθανών υποψηφίων διεκδίκησης των θέσεων του επιπέδου αυτού και την ενίσχυση της κινητικότητας των υπαλλήλων,
- ▶ η εφαρμογή εσωτερικών ελέγχων σε όλες τις διαδικασίες της ΕΔΥ προς διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους τύπους, το νομικό πλαίσιο και τις αρχές που διέπουν την επιλογή των υποψηφίων, και
- ▶ η τροποποίηση των διατάξεων που αφορούν στη διαδικασία διερεύνησης πειθαρχικών παραπτωμάτων δημοσίων υπαλλήλων και συγκεκριμένα του τρόπου ορισμού ερευνητών λειτουργού, με σκοπό την αποτελεσματικότερη διερεύνηση τέτοιων παραπτωμάτων.

(β) Ο περί Αξιολόγησης Υποψηφίων για Προαγωγή, Διατμηματική Προαγωγή και Πρώτο Διορισμό και Προαγωγή Νόμος

Με το Νομοσχέδιο αυτό επιδιώκεται η εισαγωγή νέων διατάξεων για την αξιολόγηση και επιλογή υποψηφίων από την ΕΔΥ για πλήρωση των ανεπιπληρωμένων θέσεων της δημόσιας υπηρεσίας, οι οποίες βασίζονται σε σύγχρονες μεθόδους και εργαλεία, που περιλαμβάνουν και αξιολόγηση των υποψηφίων σε κέντρα αξιολόγησης για την πλήρωση θέσεων στην Κλίμακα Α13(ii) και άνω. Καθορίζονται, επίσης, συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης των υποψηφίων και βαρύτητα για κάθε ένα από αυτά, με στόχο την αξιολόγηση της επάρκειας και των ικανοτήτων/δεξιοτήτων τους με διαφανή, αντικειμενικό και αξιοκρατικό τρόπο.

(γ) Οι περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Αξιολόγηση Υπαλλήλων) Κανονισμοί

Οι Κανονισμοί αυτοί αποσκοπούν στην εισαγωγή νέου συστήματος αξιολόγησης των δημοσίων υπαλλήλων με το οποίο

- ▶ καθορίζεται αναλυτικό πλαίσιο ικανοτήτων και κριτηρίων αξιολόγησης που διαφοροποιούνται ανά ιεραρχικό επίπεδο προσωπικού,
- ▶ η αξιολόγηση της απόδοσης των δημοσίων υπαλλήλων συνδέεται με την υπηρεσιακή ανέλιξη των υπαλλήλων σε θέσεις Προαγωγής και Διατμηματικής Προαγωγής (δηλ. θέσεις μέχρι την Κλ. Α13(ii)),
- ▶ εισάγεται νέος τρόπος βαθμολόγησης και συγκεκριμένα, αριθμητική βαθμολόγηση για αξιολόγηση υπαλλήλων που η αξιολόγησή τους θα λαμβάνεται υπόψη για σκοπούς προαγωγής (υπαλλήλους μέχρι την κλίμακα Α11) και περιγραφική για υπαλλήλους που η αξιολόγησή τους θα αξιοποιείται μόνο για

σκοπούς ανάπτυξης (υπαλλήλους στην κλίμακα A13(ii) και πάνω),

- ▶ διαφοροποιείται η επιτροπή εξέτασης ενστάσεων υπαλλήλων επί της αξιολόγησής τους με σκοπό την αντικειμενικότερη εξέταση των ενστάσεων και
- ▶ επιδιώκεται η εισαγωγή ρύθμισης για εθελοντική και ανώνυμη αξιολόγηση των Προϊσταμένων Τμημάτων από τους υπαλλήλους, δηλαδή αξιολόγηση τύπου 180°, για ενίσχυση της λογοδοσίας τους.

Οργάνωση και Στελέχωση Υπηρεσιών

Κατά το 2020, το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ) εξέτασε αιτήματα, εκπόνησε μελέτες γραφείου και προώθησε σχετικές ρυθμίσεις μέσω Προϋπολογισμού που σκοπό είχαν την ενίσχυση της στελέχωσης, την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό διαφόρων κυβερνητικών Υπηρεσιών.

Εκσυγχρονισμός των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Ιατρικές Εξετάσεις και Ιατρική Περίθαλψη) Κανονισμών

Μετά την αυτονόμηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων και την εφαρμογή του ΓεΣΥ κρίθηκε αναγκαίος ο εκσυγχρονισμός των εν λόγω Κανονισμών, ώστε να ανταποκρίνονται στις σημερινές συνθήκες και ανάγκες. Μετά από διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν με εκπροσώπους των αρμόδιων υπηρεσιών διαμορφώθηκε κείμενο νέων Κανονισμών που τέθηκε προς τελική διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς, με στόχο να καταστεί δυνατή η προώθηση και έγκρισή τους εντός του 2021.

Σχέδιο παροχής Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων για τους νεοεισερχόμενους μόνιμους υπαλλήλους και Εργοδοτούμενους Αορίστου Χρόνου στην Κρατική Υπηρεσία και τον Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα

Στο πλαίσιο της συνολικής μεταρρύθμισης των συνταξιοδοτικών παροχών, όπως αυτή διατυπώνεται στην Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με Αρ. 81.317 και ημερ. 13.9.2016, περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων και η εισαγωγή Σχεδίου Παροχής Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων για τους νεοεισερχόμενους μόνιμους υπαλλήλους (αυτούς δηλαδή που διορίστηκαν ή διορίζονται για πρώτη φορά σε θέση κατά ή μετά την 1η Οκτωβρίου 2011) και τους εργοδοτούμενους αορίστου χρόνου στην κρατική υπηρεσία και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, μέσω της λειτουργίας Ταμείου Προνοίας. Η προαναφερθείσα Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου επαναβεβαιώθηκε στο πλαίσιο μεταγενέστερης Απόφασης, με Αρ. 87.873 και ημερ. 25.7.2019.

Εντός του 2020 διεξάχθηκαν διαβουλεύσεις με τις Συνδικαλιστικές Οργανώσεις στη βάση πρότασης που ετοιμάστηκε από το Υπουργείο Οικονομικών με σκοπό να αποτελέσει αντικείμενο κοινωνικού διαλόγου.

Βελτίωση του Ρυθμιστικού Πλαισίου στην Κύπρο (Better Regulation)

Σε συνέχεια του καταρτισμού από το ΤΔΔΠ Σχεδίου Δράσης για τη Βελτίωση του Ρυθμιστικού Πλαισίου, για την περίοδο 2019-2022, το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 6/11/2019 (Αρ. Απόφ. 88.441), κατά το 2020, προωθήθηκαν οι πιο κάτω ενέργειες:

- (α) Παρακολούθηση της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης για τη Βελτίωση του Ρυθμιστικού Πλαισίου, για την περίοδο 2019-2022.
- (β) Κατακύρωση συμβολαίου για δημιουργία κεντρικής ιστοσελίδας για θέματα Βελτίωσης του Ρυθμιστικού Πλαισίου. Το έργο ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2020.
- (γ) Προκήρυξη διαγωνισμού για δημιουργία κεντρικής διαδικτυακής πύλης διεξαγωγής δημόσιων διαβουλεύσεων από όλους τους φορείς του δημόσιου τομέα. Το έργο ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2020.
- (δ) Ετοιμασία και υποβολή πρότασης για παροχή τεχνικής υποστήριξης και χρηματοδότησης από τη Γενική Διεύθυνση Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (ΓΔ REFORM) για υλοποίηση της

1ης φάσης του έργου ανάπτυξης της πλατφόρμας e-Legislation. Το έργο αφορά στο σχεδιασμό ολοκληρωμένου συστήματος συγγραφής και αποθήκευσης νομοθετικών κειμένων σε όλα τα στάδια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας, ώστε να καταστεί δυνατή η δημιουργία επίσημης κεντρικής πύλης νομικής πληροφόρησης.

Έκδοση ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων

Το Υπουργείο Οικονομικών αναγνωρίζοντας τη σημασία της εφαρμογής της ηλεκτρονικής τιμολόγησης προχώρησε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε η να επιτευχθεί η εναρμόνιση με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2014/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 για την έκδοση ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων, με την προώθηση του περί της Έκδοσης Ηλεκτρονικών Τιμολογίων στο Πλαίσιο των Δημοσίων Συμβάσεων Νόμου του 2019, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 26 Ιουνίου 2019.

Η ισχύς του υπό αναφορά Νόμου όσον αφορά τις κεντρικές κυβερνητικές αρχές, έλαβε χώρα με τη δημοσίευση του στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ για τις μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές, η ισχύς του υπό αναφορά Νόμου ήταν στις 18 Απριλίου 2020.

Με βάση τον πιο πάνω Νόμο η Κεντρική Κυβέρνηση και οι μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές, όπως αυτές καθορίζονται από το άρθρο 2 του περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή θέματα Νόμου, είναι υποχρεωμένες όπως παραλαμβάνουν και επεξεργάζονται ηλεκτρονικά τιμολόγια σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πρότυπο έκδοσης ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων.

Κατά το έτος 2020, μετά και την ίδρυση του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, και λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- (α) το θέμα της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, εμπίπτει κατά κύριο λόγο στο πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού του κράτους και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης,
- (β) όλα τα θέματα που συνδέονται με το ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας μας καθώς και οι επιμέρους ενέργειες και δράσεις όσων αφορά το χειρισμό τους, είναι χρήσιμο να συγκλίνουν κάτω από κοινούς κανόνες και με ένα κεντρικό σχεδιασμό και
- (γ) η πρακτική εφαρμογή της η-τιμολόγησης απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις σε προηγμένες τεχνολογίες,

Το Υπουργείο Οικονομικών αποφάσισε ότι καταλληλότερος φορέας για τη συνέχιση του εγχειρήματος της ηλεκτρονικής τιμολόγησης είναι το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής και ως εκ τούτου από τον Ιούνιο του 2020, το εν λόγω θέμα έχει μεταφερθεί υπό την αρμοδιότητα του.

Νέο Μηχανογραφικό Σύστημα Τμήματος Φορολογίας

Ως συνέχεια της διαδικασίας Ανάθεσης του Διαγωνισμού, το Τμήμα Φορολογίας κατά το Μάρτιο 2019 προσκάλεσε 5 προεπιλεγέντες οικονομικούς φορείς να υποβάλουν τις τεχνικές και οικονομικές τους προσφορές, οι οποίοι και υπέβαλαν τις τεχνικές και τις οικονομικές τους προσφορές κατά τον Αύγουστο 2019. Η Επιτροπή Αξιολόγησης, η οποία διορίστηκε από τον Έφορο Φορολογίας, ολοκλήρωσε την αξιολόγηση τον Μάιο του 2020. Τον Ιούνιο του 2020 δυο οικονομικοί φορείς υπέβαλαν ιεραρχικές προσφυγές στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (ΑΑΠ). Η ΑΑΠ απόρριψε τις προσφυγές τον Οκτώβριο του 2020 και το συμβόλαιο υπογράφηκε στις 5 Οκτωβρίου 2020.

Η σύμβαση με τον επιτυχόντα προσφοροδότη υπογράφηκε τον Οκτώβριο του 2020 και η έναρξη του έργου έγινε στις 3 Νοεμβρίου 2020. Η φάση έναρξης του έργου πραγματοποιήθηκε από το Νοέμβριο του 2020 μέχρι τον Ιανουάριο του 2021. Κατά τη Φάση έναρξης του έργου συμφωνήθηκε η σταδιακή υλοποίηση του έργου. Το πρώτο Στάδιο αφορά την υλοποίηση του Φ.Π.Α, το δεύτερο στάδιο τις άμεσες φορολογίες μη φυσικών προσώπων και το τρίτο στάδιο τις άμεσες φορολογίες φυσικών προσώπων.

Υλοποίηση Πληροφοριακού Συστήματος Ανθρώπινου Δυναμικού (HRMS) στα πλαίσια λειτουργίας Συστήματος Επιχειρησιακών Πόρων (ERP)

Κατά το 2020 ολοκληρώθηκε η φάση του σχεδιασμού για την υλοποίηση συστήματος Επιχειρησιακών Πόρων, το οποίο θα καλύπτει μεταξύ άλλων και τις ανάγκες της Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού. Συγκεκριμένα, ολοκληρώθηκε η φάση του σχεδιασμού και υπογράφηκαν τα παραδοτέα για τις εξής λειτουργίες:

- Οργανωτικές Δομές
- Διαχείριση Αδειών
- Διαχείριση στοιχείων Υπαλλήλων
- Εκπαίδευση
- Διαχείριση πειθαρχικών
- Μισθολόγιο και Συντάξεις.

Το σύστημα, το οποίο θα υλοποιηθεί, με βάση το χρονοδιάγραμμα, το 2023 σε ότι αφορά στο HRMS, θα καλύψει τις ανάγκες όλων των Υπουργείων/Τμημάτων/Υπηρεσιών του δημόσιου τομέα σχετικά με τα θέματα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού και της υλοποίησης των μισθολογίων και των συντάξεων. Συναφώς αναφέρεται ότι το εν λόγω σύστημα εκτιμάται ότι θα συμβάλει ουσιαστικά στην καλύτερη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού στη βάση σύγχρονων πρακτικών, με την παροχή ακριβούς πληροφόρησης σε πραγματικό χρόνο με απώτερο στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και του τρόπου λειτουργίας των Υπηρεσιών του δημοσίου τομέα, καθώς και την υποστήριξη διαρθρωτικών αλλαγών και μεταρρυθμιστικών πολιτικών.

Παροχή στατιστικής πληροφόρησης υψηλής ποιότητας με αντικειμενικό, διαφανή, αξιόπιστο και έγκαιρο τρόπο

Κατά το 2020 η Στατιστική Υπηρεσία (ΣΥ) συνέχισε με τη διεκπεραίωση των στατιστικών της υποχρεώσεων, δηλαδή με τη διενέργεια δειγματοληπτικών ερευνών και άλλων εργασιών σε οικονομικά, δημογραφικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα, που στοχεύουν τόσο στην υποβοήθηση του κυβερνητικού έργου στη διαμόρφωση και παρακολούθηση πολιτικής, όσο και στη στατιστική πληροφόρηση του επιχειρηματικού κόσμου, των κοινωνικών εταίρων, της ακαδημαϊκής κοινότητας και του ευρύτερου κοινού.

Με το ξέσπασμα της επιδημίας του κορωνοϊού στην Κύπρο, στο πλαίσιο των προληπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών εμφάνισής του και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του, η Στατιστική Υπηρεσία αναδιοργάνωσε τον τρόπο διεκπεραίωσης των διαφόρων εργασιών της. Συγκεκριμένα:

- ▶ Τέθηκαν προτεραιότητες και εφαρμόστηκε η τηλεργασία στον μέγιστο δυνατό βαθμό.
- ▶ Αναβλήθηκε η διεξαγωγή της Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών.
- ▶ Οι έρευνες που θα διεξάγονταν με προσωπικές συνεντεύξεις έγιναν μέσω τηλεφώνου.
- ▶ Αποκτήθηκε πρόσβαση σε διοικητικά αρχεία με σκοπό τον καταρτισμό στατιστικών στοιχείων σε σχέση με τον κορωνοϊό, όπως για παράδειγμα, σχετικά με την καταβολή επιδομάτων λόγω κορωνοϊού.

Τον Σεπτέμβριο 2020 ξεκίνησε η διενέργεια της Απογραφής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας 2020 και αναμένεται να συνεχιστεί μέχρι τον Απρίλιο του 2021. Η Απογραφή Γεωργίας και Κτηνοτροφίας διενεργείται κάθε δέκα χρόνια και στοχεύει στη συλλογή αξιόπιστων και λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τη διάρθρωση και τους τύπους των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και τα χαρακτηριστικά των κατόχων τους. Οι πληροφορίες που συλλέγονται θεωρούνται απαραίτητες για την παρακολούθηση των διαρθρωτικών αλλαγών που έχουν επέλθει στον γεωργικό τομέα και τη διαμόρφωση και εφαρμογή νέων πολιτικών για τη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές γενικότερα.

Σχετικά με τον σχεδιασμό και την οργάνωση της Απογραφής Πληθυσμού 2021, έχουν εντατικοποιηθεί όλες οι σχετικές εργασίες. Έχουν προωθηθεί ενέργειες για πρόσβαση σε διοικητικές πηγές που θα χρησιμοποιηθούν ως πηγή ενημέρωσης για την απογραφή. Επιπρόσθετα, συνεχίζεται η συνεργασία με την Ολλανδική Στατιστική Υπηρεσία για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη του πληροφοριακού συστήματος που θα εφαρμοστεί στην απογραφή.

Παράλληλα με τα πιο πάνω, η Στατιστική Υπηρεσία προώθησε ενέργειες που συμβάλλουν στην υλοποίηση του στρατηγικού της στόχου για παροχή στατιστικής πληροφόρησης υψηλής ποιότητας με αντικειμενικό, διαφανή, αξιόπιστο και έγκαιρο τρόπο. Προωθήθηκαν δράσεις που στοχεύουν στη μείωση της επιβάρυνσης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών αλλά ταυτόχρονα και του κόστους παραγωγής των στοιχείων, κυρίως μέσω της ευρύτερης αξιοποίησης των διοικητικών πηγών πληροφόρησης στην παραγωγή στατιστικών και της εισαγωγής εναλλακτικών/νέων τρόπων συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, συνεχίστηκαν οι εργασίες για πρόσβαση σε νέες διοικητικές πηγές από την Κυβερνητική Αποθήκη Πληροφοριών (ΚΑΠ), ενώ ολοκληρώθηκε η καταγραφή των απαιτήσεων για τη δημιουργία Στατιστικής Αποθήκης Πληροφοριών στη Στατιστική Υπηρεσία, στα πλαίσια της 2ης φάσης του έργου για την επέκταση της ΚΑΠ. Επιπρόσθετα, προχώρησαν οι ενέργειες για ανάπτυξη νέου διαδικτυακού συστήματος για τη Στατιστική Υπηρεσία, κάτι που αναμένεται να βελτιώσει περαιτέρω την ποιότητα της στατιστικής πληροφόρησης για τους χρήστες. Αναμένεται ότι ο νέος διαδικτυακός τόπος θα είναι διαθέσιμος εντός του πρώτου τριμήνου του 2021.

Κατά το 2020, προχώρησαν οι διαδικασίες σχετικά με ψήφιση του νομοσχεδίου «Ο περί Επίσημων Στατιστικών Νόμος». Το εν λόγω νομοσχέδιο, που προνοεί την κατάργηση/αντικατάσταση του περί Στατιστικής Νόμου, αρ. 15(Ι) του 2000, προσαρμόζει σε μεγάλο βαθμό το ισχύον νομικό πλαίσιο σε πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 για τις ευρωπαϊκές στατιστικές, με έμφαση στην τροποποίησή του με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/759.

Η Στατιστική Υπηρεσία στα πλαίσια των προσπαθειών της για προώθηση της στατιστικής παιδείας και του ενδιαφέροντος στις επίσημες στατιστικές, διοργάνωσε στις 20 Οκτωβρίου 2020, για τρίτη φορά τον ετήσιο Ευρωπαϊκό Διαγωνισμό Στατιστικής σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, το Πανεπιστήμιο Κύπρου και την Κυπριακή Στατιστική Εταιρεία.

Λόγω της πανδημίας COVID-19 και των μέτρων που λήφθηκαν ανά το παγκόσμιο για περιορισμό της, αναβλήθηκε το διεθνές συνέδριο χρηστών Blaise (International Blaise Users Conference), που προγραμματιζόταν να διεξαχθεί από τις 30 Μαρτίου μέχρι τις 2 Απριλίου 2020 στη Λεμεσό. Το συνέδριο διεξάχθηκε, εν τέλει, διαδικτυακά, με την ενεργό συμβολή της Στατιστικής Υπηρεσίας. Διαδικτυακά διεξάχθηκε, επίσης, η ημερίδα για την Ευρωπαϊκή Ημέρα Στατιστικής στις 20 Οκτωβρίου, 2020.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 6: «ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ»

I. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Διαχείριση της μάθησης

Η Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) συμβάλλει στην υλοποίηση εκσυγχρονιστικών, βελτιωτικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων, ενώ η συσσωρευμένη εμπειρία των τριάντα χρόνων λειτουργίας της ΚΑΔΔ διδάσκει ότι για να επέλθει πραγματική βελτίωση χρειάζεται προσπάθεια για θεσμικές αλλαγές υποστηριζόμενες από ειδικά σχεδιασμένες διαδικασίες μάθησης.

Για την υλοποίηση του στρατηγικού της στόχου για «Διαμόρφωση και εφαρμογή πολιτικής μάθησης για την ανάπτυξη οργανισμών και στελεχών του δημόσιου τομέα», η ΚΑΔΔ δραστηριοποιείται σε 4 τομείς:

1. Υποστηρίζει και αξιοποιεί το αποκεντρωμένο σύστημα διαχείρισης της μάθησης.
2. Παρέχει μαθησιακή και συμβουλευτική υποστήριξη για την υλοποίηση διοικητικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση.
3. Προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα βασικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης σε ευρείες ομάδες στελεχών της δημόσιας διοίκησης.
4. Εκσυγχρονίζει συνεχώς τον τρόπο λειτουργίας της έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες μάθησης των οργανισμών του δημόσιου τομέα.

Η ΚΑΔΔ αξιοποιεί Ευρωπαϊκά κονδύλια για την προώθηση της μάθησης και ανάπτυξης οργανισμών και στελεχών του δημόσιου τομέα. Στην χρηματοδοτική περίοδο 2014-2020 αξιοποίησε συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο πέραν των 3 εκατομμυρίων ευρώ για την εκπαίδευση δημοσίων υπαλλήλων για την υποστήριξη μεταρρυθμιστικών προσπαθειών.

Κατά τη διάρκεια του 2020, λόγω των μέτρων κατά της πανδημίας, πραγματοποιήθηκαν λιγότερα από άλλες χρονιές προγράμματα δια ζώσης αλλά αξιοποιήθηκε το Πρόγραμμα Ηλεκτρονικής Μάθησης (ασύγχρονη εκπαίδευση), μέσα από το οποίο εκπαιδεύτηκαν 328 Δημόσιοι Λειτουργοί, και άλλοι 216 μέσα από σύγχρονες διαδικτυακές εκπαιδευτικές παρεμβάσεις.

Συνολικά το 2020 πραγματοποιήθηκαν 47 μαθησιακές παρεμβάσεις με τη μορφή της εκπαίδευσης και τηλεεκπαίδευσης, με συνολικά 1.014 συμμετοχές στελεχών της δημόσιας υπηρεσίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

II. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Έχει ετοιμαστεί μελέτη για τη διαμόρφωση στρατηγικής και κατάλληλου πλαισίου για αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση της ακίνητης περιουσίας του κράτους. Η μελέτη, θα εξετάσει το υφιστάμενο πλαίσιο και τα προβλήματα, και θα καταλήγει σε εισηγήσεις όσον αφορά την ετοιμασία στρατηγικής και βελτιώσεις στις διαδικασίες και δομές διαχείρισης στη βάση βέλτιστων πρακτικών άλλων κρατών.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 7: «ΔΙΚΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΒΑΡΩΝ ΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

I. ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Κατά το Δεκέμβριο 2020 έχει ολοκληρωθεί η μεταστέγαση του ενοποιημένου Επαρχιακού Γραφείου Λευκωσίας του Τμήματος Φορολογίας σε ιδιόκτητο κτήριο, εξέλιξη που αναμένεται να συμβάλει τα μέγιστα στην έννοια της ενοποίησης τόσο ως προς τις διαδικασίες όσο και ως προς τις λειτουργίες του Τμήματος. Στόχος είναι η εξυπηρέτηση του κοινού σε ένα σημείο για όλα τα είδη φόρων και για κάθε αίτημα.

II. ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ/ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Στο πλαίσιο στήριξης των επιχειρήσεων λόγω των περιοριστικών μέτρων για αναχαίτιση της πανδημίας του κορωνοϊού, της γενικότερης φορολογικής πολιτικής του κράτους, της εναρμόνισης αλλά και του εκσυγχρονισμού των φορολογικών νομοθεσιών άμεσης και έμμεσης φορολογίας, οι κυριότερες τροποποιήσεις είναι οι ακόλουθες:

(α) Στήριξη των ενοικιαστών, εντός του 2020, με παραχώρηση πίστωσης φόρου σε ιδιοκτήτες όπου εθελοντικά θα προβούν σε μείωση ενοικίου μεταξύ 30%-50% του μηνιαίου ποσού ενοικίου.

(β) Το Κυπριακό φορολογικό πλαίσιο νοτικής έκπτωσης τόκου, το οποίο η Ομάδα του Κώδικα Δεοντολογίας για την Εταιρική Φορολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενέκρινε ως μη επιζήμιο (not harmful).

(γ) Επέκταση από 1 Ιανουαρίου 2020 για επιπλέον 5 έτη μέχρι και 2025, του υφιστάμενου φορολογικού πλαισίου αμοιβής από εργοδότηση στη Δημοκρατία ατόμου το οποίο ήταν κάτοικος εκτός Δημοκρατίας πριν την έναρξη εργοδότησης του, που αφορά απαλλαγή ύψους 20% από τον φόρο εισοδήματος ή ποσό ύψους €8.550 οποιονδήποτε είναι μικρότερο.

(δ) Με τους τροποποιητικούς Νόμους που δημοσιεύτηκαν εντός του 2020 δίνεται 1 χρόνος παράτασης στο πλαίσιο φορολογικών ελαφρύνσεων για τις αναδιαρθρώσεις δανείων (από 4 σε 5 έτη μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2021), οι οποίες αποσκοπούν στη μείωση ή εξόφληση των πιστωτικών διευκολύνσεων ή χορηγήσεων ή οφειλών που δόθηκαν προς δανειολήπτες από δανειστές. Οι τροποποιήσεις αφορούν όλους τους άμεσους φόρους που εμπεριέχουν τον ορισμό της «αναδιάρθρωσης», όπως ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμος, ο περί ΦΠΑ Νόμος, περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμος, ο περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμος κ.α.

(ε) Παραχώρηση αναστολής σε πληρωμές τόσο άμεσων όσο και έμμεσων φόρων για στήριξη των πληγέντων επιχειρήσεων ένεκα των περιοριστικών μέτρων για περιορισμό της πανδημίας του κορωνοϊού.

Περαιτέρω, προχώρησε ο σχεδιασμός και άρχισε η διαβούλευση για την Πράσινη Φορολογική Μεταρρύθμιση, με στόχο μια δημοσιονομικά ουδέτερη πράσινη μεταρρύθμιση, μετατοπίζοντας τις φορολογικές επιβαρύνσεις σε ρυπογόνες δραστηριότητες, όπου τα έσοδα που θα προκύψουν να επιστρέφονται στον πολίτη μέσω της μείωσης της φορολογικής επιβάρυνσης στην απασχόληση.

Το 2017, ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε νομοσχέδιο για συζήτηση στη Βουλή των Αντιπροσώπων αναφορικά με τον εκσυγχρονισμό του νομικού πλαισίου που αφορά τα φιланθρωπικά ιδρύματα. Το νομοσχέδιο έχει σκοπό τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου νομικού πλαισίου για την πιστοποίηση Ιδιωτικών Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (ΙΟΚΩ) από τον Υπουργό Οικονομικών, βάσει του οποίου τίθεται ένα ενιαίο πλαίσιο αξιολόγησης, διαχείρισης και εποπτείας των οργανισμών αυτών. Τα φορολογικά οφέλη που απολαμβάνουν τα φιланθρωπικά ιδρύματα θα συνεχίσουν να υφίστανται για τους ΙΟΚΩ.

Η συζήτηση του νομοσχεδίου είχε ξεκινήσει ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών αλλά διακόπηκε και έκτοτε εκκρεμεί όταν εντοπίστηκαν θέματα που αλληλοεπιδρούσαν με τον «Περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και για Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμο του 2017» και τον «περί Αγαθοεργών Ιδρυμάτων

Νόμο (Κεφ. 41)» τα οποία έρχονται επίλυσης. Έκτοτε, το Υπουργείο Εσωτερικών προώθησε μέσα στις αρχές του 2021 δυο τροποποιητικά νομοσχέδια. Αναμένουμε ότι με τη ψήφιση των εν λόγω νομοσχεδίων σε Νόμους θα ανοίξει ο δρόμος για συνέχιση της συζήτησης του νομοσχεδίου των ΙΟΚΩ, σύμφωνα με το οποίο πιστοποίηση ως ΙΟΚΩ μπορούν να λάβουν υπό προϋποθέσεις μόνο Ιδρύματα εγγεγραμμένα στο Μητρώο Ιδρυμάτων σύμφωνα με τον περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμο. Με τα πιο πάνω νομοσχέδια ανοίγει ο δρόμος για συνέχιση της συζήτησης του νομοσχεδίου των ΙΟΚΩ.

III. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ

Σχέδιο Προώθησης της Οπτικοακουστικής Βιομηχανίας

Το Σχέδιο για την Προώθηση της Οπτικοακουστικής Βιομηχανίας και την προώθηση της Κυπριακής Δημοκρατίας ως χώρα γυρισμάτων αποτελεί το πλαίσιο πολιτικής το οποίο εδράζεται σε αναπτυξιακά, οικονομικά και φορολογικά κίνητρα και το οποίο είναι συμβατό με το κοινοτικό κεκτημένο. Το Σχέδιο Κινήτρων, αποτελείται από συνδυασμό χορηγιών και φορολογικών κινήτρων ως ακολούθως:

- i. Επιστροφή μετρητών (Cash rebate).
- ii. Φορολογική Πίστωση (Tax credit).
- iii. Φορολογική Έκπτωση για επενδύσεις σε Υποδομές και εξοπλισμό.
- iv. Επιστροφή του ΦΠΑ επί των επιλέξιμων δαπανών, προς τρίτες χώρες με τις οποίες η Κύπρος έχει σχετικές συμφωνίες.

Κατά το 2020 εξετάστηκαν τρεις αιτήσεις για έγκριση παραγωγής ταινιών στην Κύπρο και εγκρίθηκε η μία από αυτές. Παράλληλα, έγιναν ορισμένες τροποποιήσεις στο Σχέδιο με σκοπό να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα της οικονομίας που προέκυψαν από την πανδημία

Φορολογικά Κίνητρα για καινοτόμες επιχειρήσεις

Το σχέδιο έχει μεταφερθεί κάτω από το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής από την 1 Μαρτίου 2020.

IV. ΔΙΕΘΝΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Στις 11 Δεκεμβρίου, 2020 κατά την ολομέλεια του Παγκόσμιου Φόρουμ του ΟΟΣΑ, υιοθετήθηκε η έκθεση αξιολόγησης της Κύπρου για την ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών κατόπιν αιτήματος από φορολογικές αρχές του εξωτερικού (Δεύτερος γύρος), η οποία κατέδειξε την Κύπρο ως ευρέως συμμορφούμενη με το διεθνές πρότυπο διαφάνειας και ανταλλαγής πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς. Η Έκθεση για την Κύπρο θεωρείται ικανοποιητική δεδομένου ότι αναγνωρίζεται η πρόοδος που έχει επιτευχθεί και τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τους αρμόδιους φορείς και εφαρμόζονται στον τομέα της διαφάνειας και ανταλλαγής πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς. Ταυτόχρονα, η Έκθεση περιλαμβάνει και αριθμό συστάσεων για την περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων μέτρων, για τις οποίες οι αρμόδιες Κυπριακές Αρχές έχουν δηλώσει την ετοιμότητα τους για τη διαχείριση τους.

Η Κυπριακή Δημοκρατία συμμετέχει στην Ειδική Επιτροπή που έχει συσταθεί από τον ΟΟΣΑ (OECD AD-Hoc committee) για τη συνομολόγηση «Πολυμερούς Φορολογικής Σύμβασης». Σκοπός της σύστασης αυτής της Επιτροπής είναι η ανάπτυξη Πολυμερούς Φορολογικής Συνθήκης για αντιμετώπιση της μείωσης της Φορολογικής Βάσης και της Μεταφοράς Κερδών (Base Erosion and Profit Shifting: BEPS) όπως προνοείται από τη Δράση 15 («Ανάπτυξη Πολυμερούς Μέσου»). Στις 7 Ιουνίου, 2017 η Κυπριακή Δημοκρατία συνυπόγραψε με άλλες 74 δικαιοδοσίες την «Πολυμερή Φορολογική Σύμβαση» που επιτρέπει την ταχεία

τροποποίηση των υφιστάμενων Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας και την εναρμόνιση τους με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ομάδας G20 / ΟΟΣΑ στο πλαίσιο του Σχεδίου των Δράσεων της BEPS.

Η κύρωση της Πολυμερούς Σύμβασης θα επιτρέψει την επικαιροποίηση όλων των υφιστάμενων Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας ενσωματώνοντας τα δύο ελάχιστα πρότυπα, της Δράσης 6 («Αποφυγή της χορήγησης των ωφελημάτων της Συνθήκης σε ακατάλληλες περιπτώσεις») και της Δράσης 14 («Διευκόλυνση αποτελεσματικότερων μηχανισμών επίλυσης διαφορών»). Επιπρόσθετα, η Κυβέρνηση έχει ενσωματώσει στην εθνική έννομη τάξη πρόνοιες οι οποίες ευθυγραμμίζονται με 4 από τις 15 Δράσεις που έχει αναπτύξει ο ΟΟΣΑ στο πλαίσιο στρατηγικών καταπολέμησης της φοροδιαφυγής μέσω της μεταφοράς κερδών των πολυεθνικών επιχειρήσεων, σε χώρες με ευνοϊκότερο φορολογικό καθεστώς. Οι 4 αυτές Δράσεις (Δράση 5, 6, 13 και 14) αποτελούν τις ελάχιστες απαιτήσεις οι οποίες περιστρέφονται γύρω από την καταπολέμηση επιζήμιων φορολογικών πρακτικών, των καταχρήσεων των φορολογικών Συμφωνιών, την εισαγωγή αποτελεσματικών μηχανισμών επίλυσης διαφορών και την εισαγωγή κανόνων για την τεκμηρίωση ενδο-ομιλικών συναλλαγών. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει ολοκληρώσει τις εσωτερικές διαδικασίες επικύρωσης της Πολυμερούς Σύμβασης που τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 2020.

V. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Οι Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (ΣΑΔΦ) έχουν καίρια οικονομική και πολιτική σημασία, αφού συμβάλουν ουσιαστικά στην περαιτέρω προσέλκυση ξένων επενδύσεων και στην προώθηση της Κύπρου ως διεθνές επιχειρηματικό κέντρο. Εντός του 2020 υπογράφηκαν δυο νέα τροποποιητικά Πρωτόκολλα με την Ρωσική Ομοσπονδία στις 8 Σεπτεμβρίου 2020 και με την Ελβετική Συνομοσπονδία στις 20 Ιουλίου 2020. Παράλληλα εντός του 2020 έχει τεθεί σε ισχύ οι ΣΑΔΦ με το Καζακστάν στις 17 Ιανουαρίου 2020 και με την Αίγυπτο στις 31 Ιουλίου 2020.

Το Υπουργείο Οικονομικών συνεχίζει ενεργά την προσπάθεια διεύρυνσης του ήδη εκτενούς δικτύου ΣΑΔΦ, ενισχύοντας έτσι τις διμερείς εμπορικές και οικονομικές σχέσεις της Κύπρου με άλλα Κράτη.

VI. ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

(α) Μητρώα Φορολογούμενων

Η φορολογική βάση άμεσης φορολογίας κατά το τέλος του 2020 περιλάμβανε 936.127 ενεργούς φακέλους φορολογουμένων και η βάση έμμεσης φορολογίας 97.822 ενεργούς φορολογούμενους.

Η βάση άμεσης φορολογίας παρουσίασε αύξηση 18.405 φορολογούμενων σε σχέση με το 2019, προερχόμενη από τα νέα εγγεγραμμένα νομικά πρόσωπα και φυσικά πρόσωπα για σκοπούς φόρου εισοδήματος.

Το μητρώο της έμμεσης φορολογίας κατά το τέλος του 2020 παρουσίασε μείωση ύψους 1.201 σε σχέση με το 2019, κυρίως προερχόμενη από την διαγραφή νομικών προσώπων.

(β) Διαχείριση Καθυστερημένης εργασίας επιβολής φορολογιών και διευθέτησης ενστάσεων

Επιβολή Φορολογιών Νομικών Προσώπων: Κατά το 2020 συνεχίστηκε η εκστρατεία μείωσης της καθυστερημένης εργασίας που ξεκίνησε κατά τα μέσα του 2017.

Μαζική αυτοματοποιημένη επιβολή φορολογιών φυσικών και νομικών προσώπων: Επιπρόσθετα και ως συνέχεια του έργου εκκαθάρισης της καθυστερημένης εργασίας, τέθηκε σε ισχύ η αυτοματοποιημένη μαζική επιβολή φορολογιών για το φορολογικό έτος 2011 για 39.484 νομικά πρόσωπα και 35.757 φυσικών προσώπων για το φορολογικό έτος 2014.

Ακολουθεί συνοπτικός πίνακας αυτόματης φορολόγησης για τη μείωση της καθυστερημένης εργασίας.

Πίνακας 3: Μείωση καθυστερημένης εργασίας επιβολή φορολογιών εταιρειών

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΔΗΛΩΣΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ
2011	Δήλωση Εισοδήματος Εταιρείας	39.484
2014	Δήλωση Εισοδήματος Ατόμου	35.575
		75.059

Πηγή: Τμήμα Φορολογίας

Διευθέτηση Ενστάσεων: Μέρος της εκστρατείας εκκαθάρισης καθυστερημένης εργασίας είναι και η διευθέτηση ενστάσεων που αφορούν παλαιότερα φορολογικά έτη και έχει παρέλθει ο χρόνος υποβολής στοιχείων.

Ο αριθμός των μη διευθετημένων ενστάσεων κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2020 μειώθηκε σε 10.044 σχέση με τις 10.911 που ήταν στις αρχές του έτους. Σημειώνεται ότι εντός του έτους παραλήφθηκαν και καταχωρήθηκαν συνολικά 8.993 νέες ενστάσεις για όλα τα είδη φόρων και εντός του έτους διευθετήθηκαν 9.860 ενστάσεις.

(γ) Έρευνα για τη Φορολογική Συμπεριφορά και Ικανοποίηση των Φορολογουμένων 2020

Μέσα στο πλαίσιο υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Τμήματος Φορολογίας, έχει εκπονηθεί για δεύτερη φορά η Έρευνα για τη Φορολογική Συμπεριφορά και Ικανοποίηση των Φορολογουμένων κατά τον Νοέμβριο 2020. Η προηγούμενη αντίστοιχη έρευνα είχε εκπονηθεί κατά το Μάρτιο 2018.

Για σκοπούς συγκρισιμότητας των αποτελεσμάτων και παρακολούθησης των τάσεων, το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό το ίδιο.

Μέσα από την εν λόγω έρευνα εξάγονται συμπεράσματα σχετικά με τις απόψεις και ενέργειες των φορολογουμένων σε σχέση με τη φορολογική συμμόρφωση και το φορολογικό σύστημα, ενώ παράλληλα υπολογίζεται ο δείκτης απόδοσης σχετικά με την ικανοποίηση των φορολογουμένων ως προς τις υπηρεσίες που παρέχονται από το Τμήμα Φορολογίας.

Για τον υπολογισμό του δείκτη λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του βαθμού ικανοποίησης των φορολογουμένων από τις υπηρεσίες που απολαμβάνει από το Τμήμα Φορολογίας και συγκεκριμένα από το Σύστημα TAXISnet, την Εξυπηρέτηση Κοινού στα γραφεία του Τμήματος, την Ιστοσελίδα του Τμήματος, τις υπηρεσίες του Τμήματος που παρέχονται μέσω της Κυβερνητικής Διαδικτυακής Διόδου Ασφαλείας ARIADNI, την Τηλεφωνική Εξυπηρέτηση και τη Φορολογική Πύλη (έναρξη λειτουργίας 2020). Ο δείκτης υπολογίζεται ως ο μέσος όρος των βαθμολογιών των πέντε (5) υπηρεσιών σε κλίμακα 1 (Καθόλου Ικανοποιημένος) μέχρι 5 (Πολύ Ικανοποιημένος).

Με βάση τα αποτελέσματα του 2018 ο μέσος όρος ικανοποίησης υπολογίστηκε στο 3,3/5 ενώ κατά το 2020 ο μέσος όρος αυξήθηκε στο 3,4/5. Σημειώνεται ότι όλα τα επιμέρους αποτελέσματα λαμβάνονται υπόψη για την περαιτέρω βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχονται στους φορολογούμενους, καθώς και στη βελτίωση των διαδικασιών που ακολουθούνται στο Τμήμα Φορολογίας.

Δ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

► Εκδόσεις

1. Στρατηγικό Σχέδιο του Υπουργείου Οικονομικών 2021-2023
2. Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους 2020-2022
3. Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους 2020

(Οι ακόλουθες εκδόσεις διατίθενται μόνο ηλεκτρονικά από την ιστοσελίδα του Γραφείου Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους www.mof.gov.cy/pdmo)

4. Τριμηνιαίο Δελτίο Χρέους για 1ο, 2ο, 3ο, 4ο τρίμηνο 2020
5. Ενημερωτικό Δελτίο προς επενδυτές ανά διμηνία
6. Παρουσίαση προς επενδυτές, ανά τρίμηνο

► Εκδόσεις (Αγγλικά)

1. Cyprus Medium Term Debt Strategy 2020-2024

► Συναφείς Ιστοσελίδες

1. www.mof.gov.cy (κεντρική ιστοσελίδα Υπουργείου Οικονομικών)
2. www.mof.gov.cy/pdmo (ιστοσελίδα Γραφείου Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους)
3. www.mof.gov.cy/ce (ιστοσελίδα Τμήματος Τελωνείου)
4. www.papd.mof.gov.cy (ιστοσελίδα Τμήματος Δημοσίας Διοίκησης και Προσωπικού)
5. www.mof.gov.cy/capa (ιστοσελίδα Κυπριακής Ακαδημίας Δημόσιας Διοίκησης)
6. www.mof.gov.cy/ird (ιστοσελίδα Τμήματος Φορολογίας)
7. www.cystat.gov.cy (ιστοσελίδα Στατιστικής Υπηρεσίας)
8. www.mof.gov.cy/gpro (ιστοσελίδα Κυβερνητικού Τυπογραφείου)
9. www.mof.gov.cy/dits (ιστοσελίδα Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής)
10. <http://www.financialombudsman.gov.cy> (ιστοσελίδα Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου)
11. www.centralbank.gov.cy (ιστοσελίδα Κεντρικής Τράπεζας)
12. www.cysec.gov.cy (ιστοσελίδα Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς)
13. www.cse.com.cy (ιστοσελίδα Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΣΟΔΩΝ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ

Τμήμα Φορολογίας

Τα συνολικά έσοδα του Τμήματος για το έτος 2020 ανήλθαν στα €4,33δισ, παρουσιάζοντας μείωση σε σχέση με το 2019 ίση με €235,6εκ που αντιστοιχεί στο 5,2%. Η μείωση στα έσοδα του Τμήματος, ήταν αναμενόμενη λόγω των επιπτώσεων που είχε η πανδημία τόσο στην κατανάλωση όσο και στις δραστηριότητες των επιχειρήσεων.

Όπως ήταν αναμενόμενο οι εισπράξεις από ΦΠΑ (€-264,8εκ), Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα (-€16,2εκ) και Φόρο Κεφαλαιουχικών Κερδών (-€33εκ), σημείωσαν τη μεγαλύτερη μείωση σε απόλυτους αριθμούς.

Σημαντικό να αναφερθεί ότι σημειώθηκε αύξηση στα έσοδα από Φόρο Εισοδήματος 2020 σε σχέση με το 2019 κατά €80,1εκ (4,9%). Ένα σημαντικό μέρος της αύξησης προέρχεται από την αυξημένη κατ' αποκοπή φορολογία που προέκυψε από τη σταδιακή μείωση της μείωσης απολαβών του κρατικού μισθολογίου που θα τερματιστεί κατά τον Ιανουάριο 2023. Επίσης, οι θετικές και αρνητικές διακυμάνσεις στα έσοδα από εταιρείες και φυσικά πρόσωπα εξουδετερώθηκαν στο σύνολο, αφού λόγω της πανδημίας σημείωσαν εξίσου αύξηση και μείωση δραστηριοτήτων και μεταστροφή του τρόπου εκτέλεσης των εργασιών τους.

Αναλυτικά οι εισπράξεις κατά είδος φόρου παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

Πίνακας 4: Εισπράξεις Τμήματος Φορολογίας για το έτος 2020 σε σχέση με το 2019

ΕΙΔΟΣ ΦΟΡΟΥ	Εισπράξεις Τμήματος Φορολογίας για το 2020 σε σχέση με το 2019				2019/2018		
	2020 €	2019 €	Αύξηση / (Μείωση)	Μεταβολή %	2018 €	Αύξηση / (Μείωση)	Μεταβολή %
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	1.702.000.238	1.621.843.295	80.156.942	4.9%	1.455.754.756	166.088.540	11.4%
ΦΠΑ	1.755.419.140	1.943.284.991	(187.865.851)	-9.7%	1.831.180.375	112.104.616	6.1%
ΦΠΑ (Τελωνεία)	413.897.085	490.848.321	(76.951.236)	-15.7%	478.335.605	12.512.716	2.5%
ΦΟΡΟΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	7.360.102	7.953.819	(593.718)	-7.5%	8.968.203	(1.014.383)	-11.3%
ΦΟΡΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΩΝ ΚΕΡΔΩΝ	81.440.745	114.332.052	(32.891.307)	-28.8%	115.133.154	(801.103)	-0.7%
ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΜΥΝΑΣ	289.696.416	305.947.717	(16.251.300)	-5.3%	296.992.039	8.955.678	3.0%
ΤΕΛΗ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ	33.388.549	41.982.999	(8.594.450)	-20.5%	39.957.768	2.025.231	5.1%
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ*	11.017.897	989.024	10.028.874	1014.0%	1.162.331	(173.307)	-14.9%
ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ/ ΑΥΤΟΕΡΓ./ ΑΠΟΚΟΠΗ	29.608.744	27.160.387	2.448.357	9.0%	49.511.224	(22.350.837)	-45.1%
ΦΟΡΟΣ ΚΑΖΙΝΟΥ	7.407.208	12.571.923	(5.164.715)	-41.1%	0	12.571.923	
ΟΛΙΚΟ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ	4.331.236.124	4.566.914.527	-235.678.404	-5.2%	4.276.995.454	289.919.074	6.8%

*Συμπεριλαμβάνονται συσσωρευμένες αδιανέμτες υπερπληρωμές

Πηγή: Τμήμα Φορολογίας

Επιπλέον των πιο πάνω, το Τμήμα Φορολογίας εισπράττει εισφορές ΓΕΣΥ οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στα έσοδα του Τμήματος γιατί αποστέλλονται στον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ) σε μηνιαία βάση. Κατά το 2020 εισπράχθηκαν εισφορές ΓΕΣΥ ύψους €26,3εκ οι οποίες εμβάζονται σε μηνιαία βάση στον ΟΑΥ και δε συμπεριλαμβάνονται στις εισπράξεις του Τμήματος. Οι αντίστοιχες εισφορές που εισπράχθηκαν το

2019, ανήλθαν στα €11,5εκ. και η διαφορά έγκειται κυρίως στην μεταβολή των συντελεστών και στο ότι η εισφορά αφορά ολοκληρωμένο έτος για το 2020, ενώ Μάρτιο-Δεκέμβριο για το 2019.

Επιστροφές Φόρων

Με τροποποιητική νομοθεσία που ψηφίστηκε εντός του 2020, έχει θεσμοθετηθεί η επιστροφή φόρων μόνο στις περιπτώσεις που υπάρχει συμμόρφωση σε όλα τα είδη φόρου και με όλες της υποχρεώσεις (εγγραφής, υποβολής δηλώσεων, καταβολής φόρου) που προκύπτουν από αυτούς.

Κατά το 2020 έχουν επιστραφεί €416,1εκ έναντι των €395εκ που επιστράφηκαν κατά το 2019. Σημειώνεται ότι αμφότερα τα ποσά επιστροφών συμπεριλαμβάνουν και συμπληρωματικούς που μπορεί να γίνουν μεταξύ εγγεγραμμένων προσώπων και επίσης με άλλες κρατικές υπηρεσίες.

Σημειώνεται ότι η εναρμονιστική κίνηση της ένταξης των κονδυλίων επιστροφών ως θετικά μεγέθη στον Προϋπολογισμό Εσόδων είχε ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν πρακτικοί περιορισμοί που να εμποδίζουν την έγκαιρη επιστροφή τουλάχιστον του ΦΠΑ στα υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα (υφ).

Οφειλόμενοι φόροι Τμήματος Φορολογίας

Το Τμήμα Φορολογίας, δίνει μεγάλη έμφαση στην είσπραξη των καθυστερημένων οφειλόμενων φόρων, γι' αυτό στα πλαίσια της ενοποίησης του Τμήματος, συστάθηκε εξειδικευμένη Μονάδα Διαχείρισης Χρέους και Είσπραξης Οφειλών ή οποία έχει άμεση συνεργασία με τα Επαρχιακά Γραφεία του Τμήματος.

Το Τμήμα Φορολογίας κατά το 2020, συνεχίζει να εφαρμόζει ποινικές και αστικές διώξεις, έχει ενισχύσει την εφαρμογή της τοποθέτησης εμπράγματος βάρους σε ακίνητη περιουσία χωρίς δικαστική εντολή (Memo) και προβαίνει σε κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών (garnishing of bank accounts).

Αξίζει να σημειωθεί ότι στα πιο κάτω ποσά παρουσιάζονται επίσης και τα ποσά που έχουν διακανονιστεί με τη διαδικασία ρύθμισης ληξιπρόθεσμων φορολογικών οφειλών, ως μη διακανονισμένα (πλάνα τα οποία δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί).

Πίνακας 5: Οφειλόμενοι φόροι 2019-2020

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΦΟΡΟΥ €	ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΚΟΥ €	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ €	ΣΥΝΟΛΟ 31/12/2020 €	ΣΥΝΟΛΟ 31/12/2019 €
Σύνολο οφειλόμενων φόρων	2.036.676.524	654.977.535	217.341.090	2.908.995.149	2.653.916.168
Μείον: Κατηγορίες μη άμεσα εισπραξιμων ποσών φόρου	852.388.853	287.131.271	78.143.228	1.195.663.350	1.532.187.027
Σύνολο αμέσως απαιτητού ποσού φόρου	1.184.287.671	387.846.264	141.197.865	1.713.331.799	1.121.729.141
Μείον: Ποσά φόρου που βρίσκονται κάτω από δικαστικά μέτρα	271.240.648	208.760.773	47.549.293	627.650.714	198.098.427
Μείον: Ποσά φόρου που βρίσκονται κάτω από νέα εισπρακτικά μέτρα	141.838.043	45.005.329	15.480.417	202.323.789	132.358.526
Καθαρό αμέσως απαιτητό ποσό φόρου χωρίς μέτρα κατά την 31/12/2018 πριν την κατάσχεση ποσών από τραπεζικούς λογαριασμούς	771.208.980	134.080.162	78.168.155	911.646.780	721.980.545
Μείον: Κατάσχεση ποσών από τραπεζικούς λογαριασμούς (gamishing of bank accounts)				1.207.343	2.809.051
Καθαρό αμέσως απαιτητό ποσό φόρου χωρίς μέτρα κατά την 31/12/2019				910.438.437	719.171.454

Σημ. Στο ποσό των €911.646.780 έχουν αφαιρεθεί €71.810.517 για ποσά φόρου που βρίσκονται κάτω από νέα εισπρακτικά μέτρα αλλά δεν είναι δυνατός ο διαχωρισμός του ποσού φόρου και των επιβαρύνσεων

Πηγή: Τμήμα Φορολογίας

Το ποσό του αμέσως απαιτητού χρέους πριν τη διενέργεια εισπρακτικών μέτρων κατά το Δεκέμβριο 2020 ήταν €1713,3εκ συμπεριλαμβανομένων τόκων και επιβαρύνσεων, σε σχέση με το αντίστοιχο ποσό των €1121,7εκ που σημειώθηκε κατά το Δεκέμβριο 2019.

Το σύνολο των φόρων που βρίσκονταν κάτω από μέτρα είσπραξης κατά το Δεκέμβριο 2020 ήταν €729,5κ σε σχέση με τα €330,4εκ κατά το Δεκέμβριο 2019. Το καθαρό εισπράξιμο ποσό οφειλόμενων φόρων πριν την εφαρμογή του μέτρου κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών, κατά το Δεκέμβριο 2020 ήταν €911,6εκ σε σχέση με τα €722εκ που ήταν το 2019. Το καθαρό αμέσως απαιτητό ποσό φόρου χωρίς μέτρα είσπραξης κατά την 31/12/2020 στα €910,4εκ.

Εξόφληση φορολογικών οφειλών μέσω του σχεδίου ρύθμισης ληξιπρόθεσμων φορολογικών οφειλών

Κατά το 2020 συνεχίστηκε η εφαρμογή του περί της Διαδικασίας Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Φορολογικών Οφειλών Νόμου (Ν.4(Ι)/2017), ο οποίος εφαρμόζεται με τη δημιουργία ρυθμίσεων αποκλειστικά μέσω της Κυβερνητικής Διαδικτυακής Διόδου Ασφαλείας ARIADNI και της ηλεκτρονικής πληρωμής μέσω διαδικτυακών πληρωμών.

Στόχος είναι η διευκόλυνση για την αποπληρωμή οφειλόμενων φόρων που αφορούν τα φορολογικά έτη και φορολογικές περιόδους μέχρι το 2015, παραχωρώντας έκπτωση στις χρηματικές επιβαρύνσεις σε ποσοστό ανάλογο με τον αριθμό των δόσεων που επιλέγει ο οφειλέτης.

Μόνο κατά τη διάρκεια του 2020 δημιουργήθηκαν 8.416 ρυθμίσεις για συνολικό ποσό φόρου €80,7εκ με τελικό ποσό φόρου μετά την έκπτωση €63,6εκ. Σημειώνεται ότι το 80% των ρυθμίσεων που δημιουργήθηκαν κατά το 2020 εξοφλήθηκαν με μια (1) δόση με αντίστοιχο ποσό φόρου μετά την έκπτωση €30,9εκ.

Η συνολική είσπραξη 2017-2020 από όλες τις ρυθμίσεις ληξιπρόθεσμων φορολογικών οφειλών ανήλθε στα €476,6εκ, εκ των οποίων τα €70,2εκ εισπράχθηκαν εντός του 2020, αναλυτικά:

	2017	2018	2019	2020	ΣΥΝΟΛΟ
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	€74.108.272,48	€106.597.155,94	€66.154.368,65	€40.899.032,09	€287.758.829,16
ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ	€4.118.533,16	€10.853.477,79	€7.303.207,25	€3.958.584,18	€26.233.802,38
ΦΟΡΟΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	€4.519.324,68	€8.899.605,47	€3.853.159,20	€2.703.337,18	€19.975.426,53
ΦΟΡΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΩΝ ΚΕΡΔΩΝ	€2.405.934,93	€4.872.091,86	€2.569.053,76	€1.423.987,60	€11.271.068,15
ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΑΜΥΝΑ	€13.925.273,31	€57.113.024,75	€38.914.595,00	€21.235.308,63	€131.188.201,69
ΕΙΔΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ ΧΡ. ΙΔΡ.	€169.365,37	€0,00	€0,00	€0,00	€169.365,37
ΣΥΝΟΛΟ	€99.246.703,93	€188.335.355,81	€118.794.383,86	€70.220.249,68	€476.596.693,28

Ηλεκτρονική Πληρωμή Φόρων

Το Τμήμα Φορολογίας συνέχισε τις εργασίες του για περαιτέρω αυτοματοποίηση των εργασιών του σε σχέση με την εξυπηρέτηση του κοινού, βάζοντας σε εφαρμογή τη Φορολογική Πύλη (<https://taxportal.mof.gov.cy>) από τον Ιούλιο 2020, η οποία αποτελεί χρήσιμο εργαλείο καταχώρησης οφειλών, παρακολούθησης των οφειλών και των πληρωμών. Κατά το 2020 οι ηλεκτρονικές πληρωμές ξεπέρασαν το 50% του ποσού που εισπράχθηκε και το 60% του αριθμού των συναλλαγών.

Τμήμα Τελωνείων

Κατά το 2020 τα συνολικά έσοδα του Τμήματος Τελωνείων ανήλθαν στα €983,7 εκ., παρουσιάζοντας ποσοστιαία μείωση της τάξης του 12,1% (€135,1 εκ.) σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2019 που ήταν €1.118,8 εκ. Στο σύνολο αυτό περιλαμβάνεται ποσό ΦΠΑ που έχει εισπραχθεί κατά την είσοδο/εισαγωγή εμπορευμάτων ύψους €434,6 εκ. σε σύγκριση με ποσό €498,4 εκ. το 2019.

Οι εισπράξεις από Εισαγωγικούς Δασμούς, Φόρους Κατανάλωσης και Άλλα Έσοδα μειώθηκαν κατά €71,3 εκ. (11,5%) φτάνοντας έτσι στα €549,1 εκ. σε σύγκριση με €620,4 εκ. που ήταν το 2019. Συγκεκριμένα, οι εισπράξεις από εισαγωγικούς δασμούς κατά το 2020 ανήλθαν στα €31,2 εκ. σε σύγκριση με €31,5 εκ. το 2019, σημειώνοντας μείωση της τάξης του 0,9% ενώ οι συνολικές εισπράξεις από φόρους κατανάλωσης ανήλθαν στα €513,9 εκ. σε σύγκριση με €584,1 εκ. το 2020, σημειώνοντας μείωση της τάξης του 12%.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται αναλυτικά τα έσοδα του Τμήματος Τελωνείων:

Πίνακας 6: Έσοδα Τμήματος Τελωνείων 2019-2020

Εισπράξεις Τμήματος Τελωνείων για το έτος 2020 σε σχέση με το 2019

Έτος Έμμεσοι Φόροι	2019/2020			
	2019 (€ εκ.)	2020 (€ εκ.)	Αύξηση/Μείωση (€ εκ.)	Μεταβολή (%)
Εισαγωγικοί Δασμοί	31,5	31,2	-0,3	-0,9
Φόροι Κατανάλωσης *	584,1	513,9	-70,2	-12
Άλλα Έσοδα	4,8	4,0	-0,8	-16,7
ΣΥΝΟΛΟ	620,4	549,1	-71,2	-11,5
ΦΠΑ Εισαγωγής/Εισόδου **	498,4	434,6	-63,8	-12,8
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ***	1118,8	983,7	-135,1	-12,1

* Το ΦΠΑ εισαγωγής/εισόδου περιλαμβάνεται στα συνολικά έσοδα του Τμήματος Φορολογίας.

** Από τα έσοδα έχει επιστραφεί ποσό €1,6 εκ. το 2020 σε σύγκριση με €2,6 εκ. το 2019.

Πηγή: Τμήμα Τελωνείων

Το Τμήμα Τελωνείων έχοντας ως στόχο τη διασφάλιση των εσόδων της Δημοκρατίας, την έγκαιρη είσπραξη εισαγωγικών δασμών, φόρων κατανάλωσης και ΦΠΑ και τη διευκόλυνση του νόμιμου εμπορίου αναπτύσσει και εφαρμόζει καθημερινά αποτελεσματικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, ηλεκτρονικά συστήματα, χρήση εξοπλισμού, τελωνειακές διαδικασίες και αξιοποιεί και αναπτύσσει εξειδικευμένες δεξιότητες. Συνεπώς, στα πλαίσια αυτά, κατά το 2020 το Τμήμα Τελωνείων προέβη σε έλεγχο εμπορευμάτων που αφορούσε 31.307 διασαφήσεις (ποσοστό 21,9%), σε σύνολο 142.623 διασαφήσεων εισαγωγής/εξαγωγής/διαμετακόμισης. Οι διασαφήσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά, συνεισφέροντας στην απλοποίηση και επιτάχυνση των τελωνειακών διαδικασιών και στη διευκόλυνση του επιχειρηματικού κόσμου.

Πίνακας 7: Τμήμα Τελωνείων, Έσοδα 2019-2020 ανά κονδύλι

Εισπράξεις Τμήματος Τελωνείων για τα έτη 2019-2020 ανά κονδύλι προϋπολογισμού

Έτος	2019	2020
Έμμεσοι Φόροι	(€)	(€)
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΙ ΔΑΣΜΟΙ	31.409.528,66	31.140.197,05
ΕΙΣΑΓ. ΔΑΣΜΟΙ ΤΜ. ΤΑΧΥΔΡ. ΥΠΗΡ.	72.646,65	47.039,76
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΙ ΔΑΣΜΟΙ ΚΥΡ. ΠΕΡΙΟΧ. ΒΑΣΕΩΝ	4.172,55	5.433,26
Α. ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ	31.486.347,86	31.192.670,07
ΦΟΡΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ		
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	364.700.108,75	328.023.488,31
ΚΑΠΝΟΣ	174.910.077,34	154.670.943,05
ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ	24.318.443,53	16.384.861,37
ΖΥΘΟΣ	14.331.496,39	11.344.955,93
ΠΟΥΡΑ ΚΑΙ ΠΟΥΡΑΚΙΑ	2.945.063,45	2.974.723,72
ΕΙΔΗ ΑΠΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ	33.675,20	22.287,60
ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ	364.392,59	434.352,01
ΟΧΗΜΑΤΑ	2.144.185,30	53.278,57
ΟΧΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ 10 ΠΡΟΣΩΠΩΝ	27,56	0,00
ΟΧΗΜΑΤΑ ΤΥΠΟΥ "ΤΖΙΠ"	42,36	128,14
ΟΧΗΜΑΤΑ ΔΙΠΛΟΚΑΜΠΙΝΑ	25.579,11	0,00
ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΤΕΣ	51.755,71	938,62
ΟΧΗΜΑΤΑ ΤΥΠΟΥ "VAN"	0,00	0,00
ΠΡΟΣΘ. ΦΟΡΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛ. ΣΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ	303.029,93	366,47
Β. ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	584.127.877,22	513.910.323,79
ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ		
ΑΔΕΙΕΣ ΑΠΟΘΗΚΩΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ	774.252,31	673.186,28
ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ	68.376,29	65.392,38
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΥΠΕΡΩΡΙΩΝ	1.423.625,86	1.011.000,31
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	2.579,67	2.970,27
ΕΝΟΙΚΙΑ ΑΠΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ	155.992,07	71.265,36
ΕΠΙΒ. ΠΑΝΩ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡ. ΦΟΡΟΥΣ	345.934,82	280.952,08
ΧΡΗΜ. ΠΟΙΝΕΣ ΕΞΩΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	951.542,18	934.564,29
ΑΛΛΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΟΦΕΙΛΕΣ	489.870,09	565.239,63
ΤΕΛ. ΚΑΤΟΧ. Δ.Π.Ι.	0,00	0,00
ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΕΞΟΔΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.	198.480,15	37.585,63
ΧΟΡΗΓΙΑ ΑΠΟ ΙΔΙΩΤΕΣ	192.983,79	198.822,63
ΑΛΛΟΙ ΤΟΚΟΙ	182.824,78	173.368,83
Γ. ΣΥΝΟΛΟ ΑΛΛΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	4.786.462,01	4.014.347,74
ΣΥΝΟΛΟ Α+Β+Γ	620.400.687,09	549.117.341,60
ΦΠΑ Εισαγωγής/Εισόδου *	498.414.677,00	434.562.843,91
ΣΥΝΟΛΟ (περιλ. του ΦΠΑ εισόδου/εισαγωγής) **	1.118.815.364,09	983.680.185,51

* Το ΦΠΑ εισαγωγής/εισόδου περιλαμβάνεται στα συνολικά έσοδα του Τμήματος Φορολογίας.

** Από τα έσοδα έχει επιστραφεί ποσό €1,6 εκ. το 2020 σε σύγκριση με €2,6 εκ. το 2019.

Πηγή: Τμήμα Τελωνείων

